

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

„A hadsereg szelleméről.”

Budapest, június 1.

Gróf Andrássy Gyula elmondta figyelmeztetését a magyaroknak s most hasonló intellemmel fordul az osztrákokhoz. Amit nekünk mondott, azért az ellenzék majdnem hazárdulnak kiáltotta ki; amit az osztrákoknak mond, azért majd elkeresztelik magyar sovániztának. Pedig egy és ugyanaz a gondolat formálódik ki mindkét figyelmeztetésből. A közös és együttes védelem alpjáról hirdeti mindkét irányban az egységes vezényletszükségét, de ebben a keretben éppen a véderő erősítése szempontjából követeli a speciális nemzeti tulajdonságok kihasználását. Osztrákok és magyarok vigyék a hadseregbe az ő egyéni nemzeti erényeiket, hazafias lelkesedésüket s ha az uralkodóhoz való szeretet kapcsa összefűzi őket, akkor a speciális nemzeti érzések összeütközésétől tartani nem kell. Csak az eleven élet lehet az erőforrás, — hirdeti gróf Andrássy Gyula. A közös hadsereg tehát csak akkor viszünk oda, ha kizárólag olyan elemek kerülnek beléje, akik őseredetű érzéseiket, hagyománytól szentesített s a polgári és társadalmi életről kifejlesztett, nevelésben is gyökerező érzést viszik oda. Ha erejüket magukkal hozzák, erőssé tehetik a közös hadsereget; ha mindent otthon kell hagyniok, maguk is haza fognak kívánczolni s a hadseregben csak élettelen bábok maradnak.

Rendkívül érdekesen fejti ki ez a gondolatot gróf Andrássy Gyula a *Neue Freie Presse* pünkösdi számában az osztrák közvélemény számára. Azt mondja, hogy az ő édes atyja és Deák Ferenc nem akarhatta a hadseregben meghagyni azt, amit az állami kapcsolatból szerencsésen kiirtott. Azt a szelle-

met, melyet az állami kapcsolatban végzetesnek találtak, nem lehetett szándékuk a védelemben fenntartani. Nyilvánvaló tehát, hogy mint az állami kapcsolatban, a védelem terén is csak a speciális nemzeti erények szabad kifejtésére lebegtetett szemek előtt. S gróf Andrássy Gyula, mikor meggyőzően illusztrálja az osztrák közvéleménynek, hogy a magyar nemzeti tulajdonságoknak a hadsereg szellemében való érvényesülése távolról sem rejtene magában veszedelmet a közös hadsereg harc képességére nézve, másrészt — ugyanazzal az okfejtéssel, melyet Vészi József Vázsonyi Vilmosmal és Eötvös Károlylyal szemben használt a magyar törvényhozásban — kimutatja, hogy a közös hadseregnek Magyarországon csak azért vannak ellenségei, mert ez a hadsereg valójában nem közös. És nem is lehet az. Vagy hol vannak azok a népiszólók, melyekben a monárkia összes államaihoz való egyforma ragaszkodást tanítják? Hol vannak azok az anyák, akik valami nagy közös haza iránt való szeretetet oltanak a gyermekek fogékony szívébe? Nincsenek sehol és nem is lesznek soha. Ha már most tapasztaljuk, hogy Ausztriában éppúgy nem található meg olyan közérzés, mely nem tenne különbséget Ausztria és Magyarország között, mint ahogy igen természetesen a magyar szív is inkább huz a magyar földhöz: hát akkor kétségtelen, hogy az a közérzés, mely sehol és semmiben sem tud kialakulni, a közös hadseregben sem szülehetik meg, mintegy parancsszóra, három szolgálati év alatt.

A nemzeti gondolatnak a közös hadsereg szellemében való érvényesülését szerencsésebb okfejtéssel, szerencsésebb pillanatban és szerencsésebb tekintély nem állíthatta volna az osztrák közvélemény elé, mint éppen mos-

tan, éppen gróf Andrássy Gyula. Amilyen erős visszhangja volt gróf Andrássy Gyula figyelmeztetésének, mikor nekünk szólt, olyan hatalmas mozgást fog okozni odaát, mikor az osztrák közvéleményhez fordul. Támadták Andrássyt irthon, támadni fogják bizonyára odaát is: — de az kétségtelen, hogy ebből a nagy kavardósból a nemzeti gondolat győztesen fog kikerülni.

Gróf Andrássy Gyula cikkelyét a következőkben szösz szerint átadjuk a magyar közönségnek:

Andrássy a hadseregről.

Nagy küzdelem közepett élünk. A magyar nemzet egy része ugyanazon hazafias érzéstől áthatva, amely bennünk is megvan és minden magyarban kiírthatatlan gyökeret vert, de más látókörrrel, más nézettel és meggyőződéssel, mint a mieink, az unjonc-jutalék emelését csak ugyevezelt nemzeti vívmányok árán hajlandó keresztülboosítani.

Nem hiszem, hogy a tőlük követelt vívmányok a sereget erősítsék. A sereg érdeke pedig épp annyira magyar érdek, mint osztrák. Közös biztosságunk, tekintélyünk, létünk harc képességünkől függ. A sereg ereje mindnyájunk ereje. Egy eszelges háború mindnyájunk sorsa fölött fog dönteni. A győzelem mindnyájunk legfontosabb érdeke.

Az ellen tehát, ami meggyőződésem szerint a seregnek árt, küzdeni fogok. Ezért védeni fogom ezental is a közös és egységes sereget. S belső szolgálati viszonyait is olyanoknak akarom, melyek a sereg gyors és pontos működését biztosítják. Ezért védem a német szolgálati nyelvet is.

Ezen álláspontomat kifejtettem a magyar képviselőházban. Sok támadás ért miatt. De ezzel nem törődöm és megállok meggyőződésem mellett.

Mások kritikáját egyáltalában könnyen bírom el. De még saját szívem hangját is legyőzőm, ha ítéletem azt mondja, hogy az ország jól felelőgöt érdeke ezt megköveteli. A politikában csak egy kötelességet ismerek: azt tenni, amit az elme minden erejének

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Írta: GIOVANNI VERGA

(33)

Nunzio, Burgio fia, úgy belopózott, mint egy macska, belkapaszkodott az asztalba a lábaival, az ökleivel taszigált mindenkit, nagyokat ordítva; a többi gyerek négykézláb hentergett az asztal alatt. Motta dühében bottal akart beszaladni, hogy végét szakítsa a nagy esetepátának, de máriki bátyja visszatartotta a karjánál: — Ugyan hagyja őket... hagyja őket.

Cirmena néne, aki legalább mulatott kissé e jeleneten, odaállt a terem közepére és ránézett az emberekre, mintha mondaná, hogy most már ideje, hogy távozzanak. Azalatt lelkendezve tért vissza a sekrestyés titokzatos ábrázattal.

— Az egész város lent van, lent az utcán és nézik a lakodalmat!... Zacco báró ur, a Margaronék, még Mendola báróné is... a város legeslegeső uraságai... Lakodalma feltűnést kelt, Motta ur!

És elment, ahogy jött, sebtében és izgatottan. — Borzasztó!... Csak legalább volna egy másik kijárati! — dörmögött Cirmena néne.

A kanonok azonban ki akart menni a balkonra, hogy megnézzé, mi van odalenn. Szemben az utcasarkon egy csapat ember állott, világos ruhák csillogtak a sötétben. Mások lassan járkáltak, lábujjhegyen, a fal mellett elsompolyogva, felfelé tekintve. Többen halkán beszélgettek, mások elnyomni próbálták a nevetést. Ketten,

akik a Mária-templom fölől tértek vissza, megálltak; amikor észrevették, hogy az erkély kinyílik, mindnyájan szétszaladtak. Csak Ciolla maradt ott, aki úgy tett, mintha utja vinné erre, és valami nótát dudolt.

Cirmena asszony és a máriki is közeledtek a balkonhoz. Az utóbbi megszólalt:

— Most már mohet, Sára. Nincs már senki sem lent.

Cirmena asszony felpattant, mint a rugó. — Nem félek, bátyám!... Azt teszem, a mi nekem tetszik és amit jónak látok. Azért vagyok itt, hogy Biancánál az anyát helyettesítem... minthogy közelebbi rokon, nincs itt. Nem hagyhatjuk meg magára a menyasszonyt, mintha talált gyermek volna... már a család iránt tartozó tekintetből sem.

— Oh, óh! — gunyolódott a máriki. Sára asszony rávált, nem is tompítva a hangját:

— Ne tegye magát olyan tudatlannak, bátyám. Maga jobban tudja, mint én... Magának sem mindegy, hiszen maga is a családunk tagja... Meg kell tenni azt már, az emberek miatt, ha nem az ő kedvükért. — És folyvást szitkozódva, a hálósobába ment.

— Szép, szép! Ne haragudjék... vagyis menjünk! Ugy-e, kanonok ur, ideje volna, ha mennénk!...

— Óh, óh — gunyolódott a kanonok. — Jó éjszakát, gyermekek! Áldásom rátok, úgy sem kerül semmibe...

Bianca olyan fehér lett, mint egy kimosott kendő. Szintén fölemelkedett, álla megrezgett, szép kék szemekének zavart tekintetével, hebegte, megbotolva új ruhájába:

— Bácsi!... Hallja bácsi!... Es félrevonta a márkít és halkán, élénken mondogatott neki valamit.

— Maga meg van bolondulva! — vágott szavába a máriki hangosan, szintén élénk gesztusokkal. Megérett az örültekházára! Ha még egyszer a világra jövök, magának is megmondom, Limoli Alfonz mester szeretnék lenni.

— Hóyes! — kiáltott a kanonok gunyosan. — Ez tetszik nekem!

— Jó éjszakát! Jó éjszakát! Ne gondoljatek rá. Holnap reggel elmegyek hozzájuk... És kilenc hónap múlva, jegyezd meg magadnak, hívjatek meg a keresztelőre... A kanonok és én... csak mi ketten... akkor még a Cirmena cousinera sem lesz szűkeged.

— Kisdéd társaság, vidám élet! — rekeszté be a társalgást a máriki.

Motta kikísérte őket az ajtóig, bensőleg megvigasztalódva a kanonok bókjaitól, aki nem győzte ismételni, hogy kitűnően végezte dolgát.

— Kár, hogy nem jöttek el mind a meghívottak! Meglátták volna, hogy maga olyan lakodalomt csapott, mint egy eszszár! Csudálom Sganzi asszonytól! Rubiera báróné is meg lett volna elégedve, ha látta volna, hogyan tiszteli maga az ő unokahugát... hogy maga nem tartozik azok közé, akik még akkor is zsugoriskodnak, amikor nem volna szabad... bár nemsokára társak lesznek.

— Hm, hm, — válaszolt Motta, aki e pillanatban bosszankodott a hiábavaló költségek miatt. — Addig még várhatunk egy darabig. Addig még sok víz foly le a hid alatt, amely már nincs meg... Mondja meg csak neki, a bárónénak.

— Mit? Hogyan? Hát már befejezett tény! Ha társak lesznek.

— Az én társaim ezek itt! — szólott Motta — zsebeire ütve. Nem szeretném, ha Rubiera bárónénak szégyenkeznie kellene amiatt, hogy én vagyok a társa... mondja meg csak neki!

(Folytatása következik.)

megfeszítéssel a nemzetre és a királyra nézve a leg-hasznosabbnak tartok.

S meg vagyok győződve, hogy a nemzet többsége azok mellett fog kitartani, akik ebben a harcban előttem és mellettem küzdenek.

De csak az esetben lesz ez így, ha az a sereg, amelyért helytállunk, nem zárkózik el a magyar hazafiságról és a magyar érzés elől, mert különben sem honfitársaim, sem én nem harcolhatnánk érte. Senki sem lesz hozzávaló akarata s ha akadna, aki vállalkoznék reá, fíradózása hiábavalónak bizonyulna, mert szava az országban visszhangra nem talál.

A közös hadsereget a siker reményével csak úgy lehet magyar földön föntartani, ha az valóban közös, nem pedig osztrák.

Mit értek ez alatt s nem ellenkezik-e ez a sereg egységével és erejével, erről kívánok az osztrák közvélemény előtt pár szót mondani.

Az Ausztriában elterjedt fölfogás szerint a seregből ki kell zárni a nemzeti érzést s az egységes sereg minden tagjától ugyanazt az egy érzést kell megkövetelni: a ragaszkodást a birodalomhoz.

A birodalmi egység nagy ténye volna tehát az a politikai gondolat, melynek a seregben kifejezésre kellene jutnia.

Ezzel a fölfogással szembeszegzem a magamát a következőkben:

A seregbe a speciális nemzeti érzést be kell vinni. Mindenkinek a hazafiságát tiszteletben kell tartani és a közös védelem érdekében kihasználni.

A politikai gondolat, melynek a seregben kifejezésre kell jutnia, nem lehet más, mint különféle történelmi individualitásoknak az egységes seregben való összeműködése.

Bizonyos, hogy egy egységes seregnek legtermészetesebb alapja: tagjai motivumainak azonossága, a szeretet az egyetlen haza iránt. De csak ott, ahol ez a nemzetek életében megvan, ahol természetes. Érték csak élő erőből meríthető; csak őseredetű érzés, csak az emberrel született, a hagyományoktól szentesített, a polgári életben létező, az államtól, a társadalomtól, a neveléstől kifejlesztett közérzet lehethet bátorságot és lelkesítést a halálos veszedelem perceiben.

Kérdem már most: Ausztria és Magyarország iránt való egyenlő szeretet kinek a lelkében él? Hol van nálunk az a társadalom, amely rendjét ezen érzésre alapította? Hol vannak azok a népiszkolák, amelyekben a Habsburgok különböző országai iránti egyenlő ragaszkodást, szeretetet, kötelességérzést követelmek meg? Hol vannak az anyák, akik a nagy birodalom öntudatának eszméjét már a fogékony gyermeklelkében építik?

Minduntalan azzal a váddal találkozunk, hogy a magyar törli össze az egység fogalmát. De kérdem Ausztria, melyik részében uralkodik az a közérzet, amely a Lajthát nem tekintí határválasztó folyónak és saját hazájával egyenlő mértékben szereti a miénket?

Sajnos, a baráti viszonyoknak megfelelő rokonszeny is meggyöngült. Az egység érzete, a közjogi és történelmi valósággal ellentétben egység érzete pedig sehoh sincs meg.

A katonaságnál kellene azt megteremtteni. A katonát el kellene szigetelni és kirántani azon életközösségből, amelyben felnőtt és amelyhez minden csatolja, ami benne nemes. Vajjon a hároméves szolgálati idővel és a tartalékos tisztek rendszerével elérhető-e ez? S a hadsereg egysége megerősödne-e, ha sikerülne a hivatásos tisztebe a többi bajtársaiával ellentétben fölfogást benevelni?

A magyar és az osztrák hazafi megérthetik egymást, mert mindegyik tisztelni tartozik a másiknak természetesen és jogos érzéseit; a magyar ellenben, aki hazáját szereti és az, aki egy Magyarországnál magasabbra helyezett birodalom eszméjének él, ellenfelek lennének, mert egyikük sem képes a másik érzelmeinek jogos voltát fölfogni.

Mesterségesen tenyésztett érzelmek istápolásával tehát csak visszavonást támaszthatunk magában a seregben és ennek egy nemzethez tartozó tagja között is.

Aki ebben a monarchiában reápolitikát akar vinni, annak számolnia kell azzal a tényvel, hogy legalább a magyarnak óriási többsége csak a magyar hazáért tud lelkesedni.

Csak a nemzeti önérték kihasználásából meríthet a sereg valóságos erőt. Csak ez állít igaz, természetes és eleven szót a szolgálatába. Csak ez van összhangban a társadalom, az állam, a valódi élet nevelési irányával. S ezért csak ennek a segítségével lesz lehetséges egész érzéseket és egész férfiakat produkálni.

Amire a magyar és az osztrák állam fiaikat tanítják, mielőtt a katonai szolgálatba lépnek, az csak ezen feltételekben válhat hasznukra; csak így kerülheti el a két állam, hogy utólag lerombolja, amit kezdetben épített, hogy az egyik fiuban, aki nem

katoná, azon fogalmak ellen legyen kénytelen küzdeni, amelyeket a másikban a katonában, ápolat és magyanevelt, s hogy politikai érzelmi elentéteket maga vigyen be a családba és a társadalomba.

S a nemzeti sajtóságoknak és érzelmeknek tisztelete annyit jelent, mint a seregbe egységgel versenyző, egymást tulajdonságaikban kiegészítő, sokoldalú anyagot juttatni.

Csak a végőli és az érzelmek azonossága fogja a nemzet és sereg közti harmóniát biztosítani. Ki tagadhatja, hogy e harmónia hatalmi tényező? hogy e nélkül a modern sereget óriási terheivel sokáig a többi nagyhatalmak magaslatán tartani nem lesz lehető? hogy az áldozatkészség forrása be fog dugulni azon sereg iránt, mely a nemzeti érzést száműzte soraiból?

Nálunk legalább csak az lenne katoná, akit a törvény szorít reá. A magyar értelmiség végleg ki maradna a seregből, mert senki sem adná fiát oda, ahol kizárják azt, amire épült lényének ideális tartalma.

S ne mondja senki, hogy ez neki Hekuba. Az osztráknak is aggodalommal kellene néznie a magyarok ilyen elhagyását és azt, ha nem szolgálnak.

Egy harcias íj kimaradása s egyik fízető elem elégedetlensége szomorú perspektívát nyitna dios seregünkre.

Pontolja jól meg az osztrák közvélemény, hogy ha a hadi kormányzat azon fölfogást vallaná a magáénak a katonai szellemről, melyet föntebb kifogásoltam, a közös hadsereget nálunk csak erőszak tartatná fenn.

Végzetes félreértés volna, ha azt hinnék, hogy mi, akik a közös sereget és az egységes szolgálati nyelvet védjük, az „In deinem Lager ist Österreich“ gondolatokról elfogadjuk.

Ne hivatkozzanak Deákra s atyámra. Számtalan beszédükből, valamint tetteikből igazolható, hogy ők sem akarták a seregben azt a szellemet fenntartani, melyet a politikából s a közjogból mint a dinasztia, a monarchiára és hazánkra nézve végzetes ki akartak szorítani.

Az e sorokban kifejezett meggyöződést attól merítetem, akitől kaptam mindazt, ami bennem valamit ér.

Még egy kérdéssel kívánok foglalkozni. A nemzeti érzések, sajnos, e monarchiában gyakran összeütköztek egymással. Vajjon érvényesültek a seregben nem fogja-e a sereg szellemi kohézióját veszélyeztetni? Nem fog-e a nemzeti vízály a seregben elharapózni?

Ez aggodalom nem alaptalan, de nem indokolja, hogy lemondjunk azon motivumok kihasználásáról, melyek a katoná hősiességét leginkább fokozhatják. Csak óvatosságra és erős tegelemtatásra int.

Legyen alapja a katonai nevelésnek és kötelességérzetnek a legelőbb hadur iránt való szeretet. A közös hűség ugyanazon személyhez és dinasztiahoz, legyen az egyik támasza a sereg összetartásának.

Fejlesztjük nagy gondal a bajtársi érzést, az egységes testületi szellemet. Kössön össze a cél, a hivatás szentsége s azonossága.

A politizálás szigorúan tilva legyen. A hazafias érzés, a kegyelet a nemzet története iránt nem politizálás.

S küszöböljük ki azokat a nemzeti szenvedélyeket mind, forduljunk azok ellen a seregben a fegyverem visszajárásával, amelyek ellen a két állam a polgári életben is küzd. A nemzeti érzések azon túlságit és fattyuhajításait, melyek a monarchia keretén túl keresik érvényesülésüket, melyeket az államok minden téren ildúznak, azokat ne tőrjük meg a seregben. A nagy-német, a pánszláv, a pánuromán, az irredentista hazaelenyes tendenciáknak nincs helyük a magyar vagy az osztrák államban, tehát nincs helyük a seregben sem.

Ha van életvalósága a monarchiának s a két államnak, akkor a nemzeti érzések az egységes sereg keretében megférnek.

A monarchiának csak akkor van jövője, ha a magyar érzés és az osztrák érzés a nagy közös érdek és a dinasztikus kapcsolat hatásánál fogva össze tud működni. Erős meggyöződéseim, hogy erre képes, s ha képes, miért ne tudna a közös kötelességnek közös szervezet mellett megfelelni.

Egymásra utalt erők összefoglalása és egy célra való felhasználása nem képezhet legyőzhetetlen nehézséget. Mindenesetre könnyebb dolog, mint mesterséges fogalmakba életet helyezni. S Ausztria egységgel küzdő nemzetek tagjai is a legbensőbb egyetértéssel szolgálhatják fejedelmüket, mielőtt a politikai gyűlölködés légkörétől távol, az eszről de corps hatása alatt élnek. Fajuk egymásra utalt volta, reális érdekeik azonossága a mesterséges agitációtól ment talajon, a közös kötelesség teljesítése közben, a jogos érzelmek kölcsönös tiszteletére vezet.

S a munka, melyet a hadsereg ez irányban vé-

gez, a monarchia s a két állam életgyökereit erősíti, mert folytatása s befejezése volna annak a munkának melyet az államok más téren végeznek.

Szolgálja a sereg ugyanazt a gondolatot, amelyen alapult a mostani közjog.

Soraiban a magyar alattvalók tanulják a feltétlen tiszteletet s szeretetet királyuk és Szent-István koronájának 900 éves fogalmá iránt. Az osztrákok a másik tiszteletét és a másikhoz való testvéri érzést.

A monarchiában jogos érzelmek egyike se lássa magát lenyegetve azon sereg által, melyben minden polgárnak szolgálnia kell, melyet mindegyik fenntartani segít, s benne mindegyik csak azt tanulja, aminek lététől függ a mai alakulás biztonsága: a vállalt munkához szükséges harmóniát.

BELFÖLD

A nőgrádi választás. Szombaton késő éjjel ért véget Nőgrádon a képviselőválasztás, amely Scitovszky János elhunytával vált szükségessé. Az első szavazatszedő-bizottságnál a szabadelpárti Prónay Mihályra szavazott 563, a függetlenségi Károly József nyugalmazott törvényszéki bírora 450, a második bizottságnál Prónayra 366, Károlyra 560. Károly Józsefet tehát 81 szótöbbséggel képviselővé választották.

A horvátországi események.

Budapest, június 1.

Pünkösd vasárnapján a szomszédos Krajnából néhány szlovén ember érkezett Zágrábra. Előzőleg még résztvettek egy krajnai magyarellenes szlovén népgyűlésen. Zágrábban természetesen a jelentéktelen emberek érkezése tüntetésre adott okot.

Az érkezőket az állomáson nagy néptömeg várta. A vasuti állomásra vezényelt rendőrség, amidőn az embertömeg folyton nőtt, jelzőlámpákat adott, hogy segítséget kaphasson. A tömeg félremagyarázta a lövéseket és megtámadta a rendőrséget; majd az egyetlen elő vonult, hol már rendőrség és csendőrség várta és feloszlatta. A tömeg ezután szétoszlott és a városban tüntetést, míg a katonaságot nem vették igénybe, mely aztán elzárta az utcákat és helyreállította a rendet.

Strossmayer, a megrögzött vén-magyarfaló djakóvári püspök egy bécsi lap munkálatsa előtt kiöntötte epéjét és egész multjához méltóan nyilatkozott a horvátországi helyzetről:

— Mi szlovékok, így szól a vén eszelős, nem adjuk fel a jövőnkbe vetett reményt és bizalmat itt a délen sem és ezért mi horvátok is el vagyunk bátorozva, hogy individualitásunk megtartjuk és kiképezzük. Védelmi harcot folytatunk azok ellen, akik el akarnak nyomni. A mostani helyzetben mindenestre mi vagyunk a gyöngébbek. Az ausztriai németek és a magyarok szövetségre léptek, hogy kölcsönösen biztosítsák maguknak az uralmat és nekünk szlovékoknak össze kell húznunk magunkat, hogyha nem akarunk verést kapni. De hát ezek az ugynevezett szövetségek szerencsére nem szoktak örökké tartani és ki tudja, hogy meddig tart majd a magyarok és a németek között. A jövő majd rendbe hoz mindent, csak bizzuk rá a kérdések megoldását. Most természetesen, ha valaki valamit el akar érni, kénytelen Széllhez Pestre, vagy Koeberhez Bécsbe zárandokolni. Mert így hívják ma a nap urait, Na, de mi van ebben? A világtörténelem hosszú és ami ma még van, az már nem bizonyos, hogy holnap is lesz.

A magyarok — folytatta tovább Strossmayer író-nikus hangnyomatékkal — úgy tesznek, mintha az egész világot (!) meg akarnák magyarosítani. Főleg meddig már én magam is el vagyok magyarosítva. Öreg napjaimra meg kellett tanulnom magyarul.

Alitása illusztrálására a püspök mindjárt idézett is két magyar mondatot valamelyik társalgási gyakorlatkönyvből.

— Jól aludt, uram?

— Köszönöm, jól.

— Nos, mit szól hozzá? — kérdezte az újság-

írótól. — Ha minden úgy történnék, amint azt a magyarok akarják, akkor Szent István koronájának birodalmában rövid idő múlva nem volna más lakosság, csak csupa magyar. Mert a magyarok igen jól értenek az érvényesüléshez. Ez a maroknyi nép nagyobb lármát tud csinálni, mint a nagy kultúrmepek, a németek, franciák és angolok öszevoneva. Hanem hát ez nem jelent semmit. A jövőt homály borítja és ki tudhatja, hogy mi történhetik.

Talán megérjük még, ámbár én már nagyon öreg ember vagyok, kilencvenes, és már nemcsak elszólitának az örökkévalóság honába, ahol mindenki megfér egymás mellett, ahol minden vita megszűnik, de talán azért még én is megérhetem. Onnan feltül-

ról azonban nyugalommal fogom szemlélni a dolgok fejlődését.

A horvátok igaz ugyan, hogy számra kevesen vannak — folytatta Strossmayer — de még megnövekedhetik a számuk. En magam például német születésű vagyok, de azért testtel-lelékkel egészen szlávnak érzem magamat. Miért volna az lehetetlen, hogy az én eszem számtalanszor ismétlődhetne? Azután meg a horvátok nincsenek is egyedül. A horvát és a szerb egy nemzet, amelyet csak a vallás választ el egymástól. A vallás és a külön történelmi fejlődés! A szerbeknek most pláne — nem tudom ugyan, szerencsésjükkre, vagy szerencsétlenségükre — önálló királyságuk is van; amelyik minden inkább ugyan, csak nem szerb, mert egyszerűen Bécsből, egyszer meg Pétervárról kommandirozzák. De a szerbek és horvátok közötti szerencsétlen szakadás megszűnhet; csak annak a hajszának kell megszűnie, amelyet a szerbek, horvátok és magyarok egymás ellen indítottak. Az okosság, az okosság az, amire első sorban szükségünk van és amit sehol sem találunk meg. Mindenki arra törekedik, hogy szenvedélyeket, tüzeket gyújtson, ahelyett, hogy nyugodtan a fejlődésnek szentelje magát.

Lembergől jelentik: A lengyel néppárt legutóbbi ülésén a következő határozatot hozta: „A gyülekezet a küzdő horvát testvéreink legmelegebb szimpátiáját fejezi ki s egyuttal mely bánatát is az elesett áldozatok sírja fölött. A gyülekezet látja, hogy elérkezett a horvátok szabadságharcának az ideje és éppen ezért a szláv népek összességébe fordul, hogy a horvátokat ebben a harcukban lehetőleg támogatassák!”

Tanárok és tanítók gyűlése.

Budapest, június 1.

A pünkösti ünnepek alatt a tanterfiak három előkelő egyesülete gyűlést tartott: a Középiskolai Tanárok Egyesülete és a Kisdnevelők Országos Egyesülete a fővárosban, az utóbbi közgyűlése keretében alelnökét, Róser Jánosnéét ünnepelte, aki immár tíz év óta fáradhatatlanul és áldozatképpen munkálkodik az egyesület magasabb céljai érdekében. *Herkulesfürdőn* a polgári iskolai tanárok gyűléseztek és a gondjaikra bízott iskolák reformjának ügyét vitatták meg.

(A középiskolai tanárok.)

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület választása pünkösd hétfőjén délelőtt 9 órakor ülést tartott *Boóthy Zsolt* egyetemi tanár alelnöke alatt. *Boóthy Zsolt* alelnök megnyitó-beszédében, üdvözlőve a megjelent tagokat, utalt az egyesület élen állóított tiszvis működésére s megjegyezte, hogy ennyi idő alatt az egyesület tagjainak a kálma volt az ő alelnöki működését megismerni, viszont ő is mindent elkövetet, hogy működése minél sikeresebb legyen az egyesületre.

Ezután dr. *Négyessy László* főtitkár terjesztette elő jelentését. A mult választmányi ülés eredményét felterjesztés alakjában közölte a miniszterrel, aki e felterjesztésben foglalt anyagot tanulmányozás végett már ki is adta a szakembereknek. Bejelentette a főtitkár, hogy a miniszter kibocsátotta az iskola helyesírásról szabályozó rendelkezést. Ezen hivatalos helyesírásról, mely a tankönyvekre nézve kötelezően szól, a tanárság is hozzájárult. Tudatta továbbá, hogy az állami tisztviselői fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat benyújtásával az u. n. 7-es bizottság, amelyet a társaság érdekeinek megővésére küldöttek ki, — letele mandátumát. Most már a törvényjavaslat további sorsa állott maga az egyesület fog öröködni. *Müller József* tanár, egyesületi pénztáros terjesztette elő ezután az egyesület pénztári eredményét s a választmány az egyesület anyagi erejének gyarapodását örömdetes tudomásul vette. A segítő-alapról szóló jelentés lefektette, hogy dr. *Szemák István* tanár nyugalmába vonulása alkalmából 1000 koronás alapítványt tett az egyesület-segítőalapjának javára. A választmány a nagylelkű adományozónak köszönetét fejezte ki. Ezután *Schürger Ferenc* ungvári tanár szólt fel a szó tárgyára tette a belügyminiszternek a helyesírónevek írására és kiejtésére vonatkozó rendelkezések azt a részét, amelyben a törvényhatósági joggal létrehozott önkormányzatok nevének kiejtéséről való írásról rendel s ennél a kérdésnél az egyöntetűséget kéri életbejelteni. Továbbá azt is javasolja, hogy az idegen városok neve az illető nemzet nyelvénél kiejtésük szerint írássék.

Balassa József tanár szólt fel erre s dr. *Schürger* felszólításának első részére megjegyezte, hogy a törzskönyvbirozság már megkezdte működését a helyesírónevek írására vonatkozólag. Általános elv szerint az volna a legelőszerűbb, ha minden összetett név egy szóba írássék. Ami a kiejtés illeti, erre vonatkozólag célszerű s elkerülhetetlen, hogy térképeken minden idegen név város mellé annak kiejtése is odaírassék. Általában minden idegen városnév, ha annak magyar neve van, ezen magyar néven írássék. A választmány különben nem határozott a vita fölött, mert a törzskönyvi bizottság működése még nincsen befejezve. Következett dr. *Chovancsik István* tanár előadása a gimnázium és a reáliskola egyenjogúsításáról és a reáliskolai latinnyelvi érettség vizsgálatáról. Előadó azt fejejtette, hogy a reáliskolák növekedni nem a gimnáziumokkal tegyenek latin nyelvből érettségi, hanem a reáliskolában, ahol a latin nyelvet tanulták. Ezután az indítványokat tárgyalta.

(A Kisdnevelők Egyesülete.)

Az Akadémia dísztermében nagy közönség jelenlétében vasárnap délelőtt tartotta harminctödik évi közgyűlést a Kisdnevelők Országos Egyesülete. A közgyűlés keretében, illetve azt megelőzőleg ünnepi ülés volt, amelyen rendkívül meleg és őszinte ünnepelésben részesítették *Róser Jánosné*t, az egyesületnek immár tíz év óta fáradhatatlan, nemesszívű és áldozatkész alelnökjét, akinek nagy része van abban, hogy a kisdnevelés az utolsó években oly hatalmas arányokat öltött. Az ünnepi ülést, amelyen dr. *Hagara Viktor* főispán, az egyesület elnöke elnökölt, az óvónők karának üdvözlő dala nyitotta meg. Azután dr. *Hagara Viktor* elnök változta azt a tevékenységet, amelyet az egyesület a kisdnevelés terén harminctíz év óta kifejtett. Utóbbja volt az egyesület a kisdnevelés törvényhozási rendezésének s neki köszönhető hogy ma oly törvényünk van, amivel e téren talán Európa egy állama sem dicsekedhetik. Igaz, hogy sok nehézséggel kellett küzdenie, de a szeretet nagy hatalma, amely megteremtette az egyület, minden akadályt legyőzött. Különös érdeme van ebben *Róser Jánosné*nek, aki 10 évvel ezelőtt alelnökje lett az egyesületnek. Csak tíz évig munkálkodott a körben, de munkásságának eredménye három évtized sikereivel felér.

Ezután *Neményi Imre* kultuszminiszteri osztály-tarcsos tolmácsolta *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter meleg üdvözlését. Köszöni az egyesületet mai jubiláris közgyűlésén, amely hangos tiltakozás és eleven cáfolat azzal a modern fellépéssel szemben, hogy ridég és realiztikus korunk nem bír logikussággal a nemes, ideális dolgok iránt. Majd az ünnepelt alelnököt felé fordulva, a miniszter őszinte, meleg köszönetét és hálás elismerését fejezte ki évek során át kifejtett önzetlen munkásságáért.

Majd *Peres Sándor* tanár esetele *Róser Jánosné* érdemét, mire *Halász Sarolta* ányújtotta *Róserné*nek azt az alapító-oklevelet, amely *Róserné* nevére 6000 koronás alapítványt tesz a létesítendő kisdnevelők otthonában. Ez az összeg a tagok adakozásából gyűjt össze. *Balga Zsuzsó* díszes emlékalbumot nyújtott át az ünnepeltnek, mire a hatóságok és rokon egyesületek üdvözlései következtek. A székesfehérvári tanügyi osztályának nevében gróf *Festetics* tanácsjegyző, a VIII. ker. általános közéletiönységi egylet képviselőiben dr. *Havass Rezső*, a Fővárosi Szegény Gyermekek-egylet nevében dr. *Gröss Sándor* üdvözlötte *Róserné*t, majd az iskolások, a Magyar tanítók otthona, a szegedi kisdnevelők egylet stb. küldötté tolmácsolták egyesületeik jókívánságait. Azután *Müller Mariska* szépen szavallta el *Várdai Antal*nek ez alkalomra írt költeményét, végül pedig az óvónők kara által énekel ünnepi dallal az ünnepélyes ülés véget ért.

Mindjárt utána közgyűlést tartotta a Kisdnevelők Országos Egyesülete *Hagara Viktor* alelnöke alatt. A titkári jelentés, melyet *Fabian Irma* mutatott be, örömmel jelzi, hogy az egyesület tevékenysége mindnaggyobb tért hódít, vidéki körei egyre szaporodnak és vagyona is évről-évre gyarapszik. A tetszéssel fogadott jelentést az irodalmi pályázatok eredményének kihirdetése követte. Gyermekindulókért pályadíjat nyertek: *Osztoly Mihály* és *Erdős Ernő*. A közgyűlés végül még jóváhagyólag tudomásul vette a zárószámadásokat s megállapította a jövő évi költségvetést.

(Polgári iskolai tanárok gyűlése.)

Pünkösd vasárnapján *Herkulesfürdőn* gyűltek össze az országos polgári iskolai egyesület délvidéki körének tagjai. A tanárok ezuttal mindent elkövetek arra nézve, hogy a polgári iskolai reformmunkának a nagyközönség körében elért népszerűségét mennyél hathatósabban dokumentálják s az ország minden részéből szép számú érdeklődő közönséget vonzzanak *Herkulesfürdőre* a tanárokon kívül is.

Délelőtt kezdődött a közgyűlés, amelyet a karánsebesi polgári iskola igazgatója a kör elnöke nyitott meg. Lendületes beszéddel üdvözlötte a megjelenteket, jelezve, hogy a polgári iskola reformügye kitépelt a tanügyek keretéből és társadalmi ügyvévé nőtte ki magát. Indítványára táviratilag üdvözlötte *Wlassics Gyula* közoktatásügyi minisztert és *Morlin Emil* osztálytanácsost, a polgári iskolai ügyosztály vezetőjét.

A külföldi jelentések után *Földes Miklós* karánsebesi állami polgári iskolai tanár terjesztette elő: A polgári iskola művészeti neveléséről s a felső iskolák gyakorlati tantervéről. Főde a polgári iskola V., VI. és VII. osztályában az oktatás egyik főcéljait az ismeretek alapos megértését és a tanulmányok megkezdését tüzi ki. A polgári iskolának beleegyezett ismeretekről kell nyilatania, de a belezeltetés még nem mond meg mindent, mert az ismeretek mennyiségét tekintetében alkalmazkodni kell az ifjak értelmi fokához, de alkalmazni kell azt a kor színvonalához is. Az önképzéshez való kedv és tehetség kifejlesztésére a felső osztályok történelmi és természetrajzi oktatását tarja kiválóan alkalmasnak. A művészeti nevelésről szólva, változja ama nagy változásokat, amelyeket az iparművészet keletkezése és fejlődése a rajztanítás terén okozni fog, s utal arra, hogy e téren maga *Wlassics Gyula* miniszter a reformmunkák leglétkesebb tevékenysége. Rendkívül kívánatos volna a zene kötelező tanítása, még pedig a hegedű mind a hét osztályra és a felfő háromban emellett a zongora is. A hét osztályra kiegészített polgári iskola főcélja az általános intelligencia és a gyakorlati irányú képzettség. Az ilyen szellemben szervezett polgári iskola visszaadhatná szakiskoláinkat valódi hivatásuknak: a tisztá szakképzésnek, mert oly nemzedékeket bocsátana ki, amelyek a kor követelményeinek megfelelő általános műveltség megszerzésére után lépnek a szakiskolába.

A gyűlés tetszéssel fogadta *Földes* előadását és

az elnök indítványára jegyzőkönyvet köszönetnyilvánítással érte. A tanterv revíziója következett ezután. Szószent *Benő* karánsebesi és *Szenes Adolf* nagybecskereki tanárok voltak az előadók. A beható távirati *Mihály Sándor* orsovai igazgató, *Deák-Gyula* reszabányai, *Fejér Mihály* karánsebesi, *Gáspárdy Aladár* orsovai, *Ráding Simon* oroviczabányai tanárok és még számosan vettek részt. A gyűlés utolsó pontja a tisztikar választása volt. A jövő évi közgyűlést *Temesvárott* fogják megtartani. Délben banket volt, amelyen számos felkötőtök mondtak.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

KÜLFÖLD

Pétervár jubileuma. Pétervárról táviratoznak; hogy az ünneppő város képviselőtestülete vasárnap este diszlokamát tartott a *Mentsikov-palota* ünnepélyesen díszített termében. Ott voltak: *Plekuec* belügyminiszter és titkára, *Durnov*, városi főkapitány, a külföldi városok képviselői, az orosz katonai és polgári küldöttségek, együttvére min'tegy 1200 személy. A hivatalos pohárköszöntők után nagy tetszést keltett *Desvillennek*, a párisi községtanács elnökének majd pedig *Kvacsner* berlini polgármesternek beszéde. A diszlokoma után Pétervár városi képviselőtestülete értékes ajándékokat osztogatott a Nagy Péter által alapított ezredek küldöttségeinek, valamint más katonai deputációknak.

Márkus József főpolgármester kísérelő meglátogatták *Kleigelsz* vezérőrnagyot. Pétervár katonai parancsnokát, aki örömet fejezte ki azon, hogy Budapest sem maradt el az orosz főváros ünnepéről. *Márkus* főpolgármester szorgalmasan átutalmányozta a város intézményeit és megismerkedett annak adminisztrációjával. A magyar deputáció meglátogatta *Zichy Mihályt* is.

Összeesküvés a szerb király ellen. A *München* *Neueste Nachrichten* után mi is közöltük, hogy *Sándor* szerb király ellen állított összeesküvést szöttek s ebbe a montenegrói fejedelem is bele van keveredve. A nevezett lap erről a következő részleteket írja:

Ismeretes dolog, hogy az Obrenovicsoknak a montenegrói, a Petrovicsoknak pedig a szerb fővárosban titkos ügynökeik voltak. Asiknek az volt a feladata, hogy kémkedjenek. Ezek közül az ügynökök közül az utóbbi években veszedelmes üzelmek, révén különösen ketten tűntek ki. *Cetinje*-ben *Novakovics Péter* és *Belgrádban Ivanovics Szávó*. Ez a két ember, aki mindentéle piszkos ügyekre bele volt bon olóva, sok érdekes dolgotól tudtak. Így, aztán az az eszméjük támadt, hogy több, birtokukban levő levelet pénzszerzésre loagnak felhasználni. Miután néhány hónappal ezelőtt *Mirkó* herceg szerelmelevelével megkezdtek az akcióit, letelepedtek *Fiumében* a Lloyd-szállóban és onnan azután folytatták zsarolásukat. Most végre elhatározták, hogy kiadják az utolsó titkárjájukat is, amelylyel nagy vagyon remélnék szerezni. Néhány héttel ezelőtt ugyan egy előkelő belgrádi újságnak kijelentették, hogy bizonyítékaik vannak a szerb rendőrségnek egy veszélyes machinációról és hogy hajlandók azokat az ellenlépési párt rendelkezésére bocsátani. A nyilatkozat megjelenése után a belgrádi udvar azonnal *Fiuméba* küldte *Zaries Sina* szolgálaton kívüli őrnagyot, hogy a kompromittáló iratokat megvegye. Minthogy azonban a jeles urak a felajánlott 30 ezer frank vételár kevesleték, megszakították az udvarral a tárgyalásokat és alkudozni kezdtek az ellenzékkel. A szerb radikálisok képviselőiben *Tomics Jása*, a *Zasztava* főszerkesztője utazott *Fiuméba*, megtekintette a leveleket és nyilvánosságra hozta utazásának eredményét, amelyekből fontos következményeket jósol a szerb népre nézve. Tomics nem mondja el mindazt, amit *Fiumében* látott és hallott, és úgy látszik, hogy a montenegrói udvart védelmébe akarja venni. Közleményeiből azonban kitűnik, hogy egy *Skoocsics* nevű volt sebenicói szállólátaladonos azt a megbízást kapta *Nikita* fejedelemtől, hogy néhány montenegróval együtt szervezzen összeesküvést *Sándor* király ellen. *Skoocsics* értesítette erről a tervről a *Fiumében* levő két kémét, akiknek a révén összeköttetésbe lépett a belgrádi rendőrséggel. Erre *Marsicsania* belgrádi prefektus *Draga királynő részéről* 50 ezer frankot ajánlott föl arra az este, ha az összeesküvésbe néhány radikális és liberális pártvezető is bele-vonnak és kompromittálnak.

Úgy látszik, hogy az előleg megosztásánál *Skoocsics*, *Novakovics* és *Ivanovics* között heves jelentéket folytak le, mert *Skoocsics* Szerbiába utazott és ennek következménye lett a tervnek nyilvánosságra hozatala. *Tomics* szerkesztőnek nem sikerült összegyűjteni annyi pénzt, hogy azokat az irományokat, amelyek ugy a montenegrói, mint a szerb udvart kompromittálják megvegyesse. De kijelenti, hogy az összes levelek valódiak és atól tart, hogy az érdekeltek nemsokára vissza fogják vásárolni és meg fogják semmisíteni azokat. Ez azonban nem akadályozza őt abban — mondja *Tomics* — hogy nyilvánosságra hozza a hallottakat és látottakat, s eljön az

idő — ugymond — amikor mindenki szégyelni fogja azt, hogy szerbnek nevezik. Ezek a leleplezések mely bizonyos tettek a szerb népre és következménye valószerűleg teljes szakitás lesz Szerbia és Montenegro között.

Harc az algir-marokkói határon.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Páris, május 31.

Az Agence Havas Djennan Eddarból következőket jelenti: Jonnart, Algir új főkormányzója, ma délelőtt O'Connor hadosztálytábornok kíséretében egy vadászkiállításra fedezte alatt a határra ment, hogy ott szemlét tartson. A figuigi sejk csatlakozott a hadosztálytábornokhoz, hogy őt a város felé elkísérje. Jonnart 600 méternyire közeledett Figuihoz, ott megállt és néhány percig szemlélte a várost, melynek falain sűrűn álltak emberek. Ezután visszavonult Jonnart a sejk kíséretében. Alig távozott 300 méternyire, amikor Figuiból hevesen kezdtek tüzelni. A főkormányzót körülvevő vadászok viszonzták a fegyvertüzet, miközben Jonnart folytonos puska lövések között folytatta útját Djennan Eddar felé. Feleuton elbuzoszott a sejk a főkormányzótól és visszatért Figuiból. Eddig még nem tudható, hogy a vadászok közül megsehrült-e valaki.

Páris, június 1.

Ain Sejrától a következőket jelenti: Az idegen légióknak két századában, melyet a figuigi benszülöttek megtámadtak, 17 sebesült van, köztük 4 súlyosan megsebesült. A sebesültek Beniunifba érkeztek. A támadás megkezdői, akiknek száma 600-ra becsülük, óriási veszteséggel tértek vissza Figuiból. Jonnart főkormányzó, miután gondoskodott a sebesültek ápolásáról, Beniunifból Ain Sejrába ment, ahová 1/28 órák érkezt meg.

Páris, június 1.

A figuigi támadásról az Agence Havas a következők részleteket jelenti Beniunifból: A támadás szerzői azon út közelében lévő hasadékokban voltak lesben, amelyen Jonnart csapata haladt. Megállapították, hogy több lövést alig 390 méternyi távolságból sítotték el a csapatra és bámulatos, hogy Jonnart kísérete közül, mely polgári személyekből és mintegy 30 katonatisztből állott, senki sem sebesült meg. A csapatot, mely 300 méter hosszú volt és amelyet két oldalról spahik fűzőtek, az idegen légió katonái védtek, kik a tüzelést viszonzták. A spahik nem lőhettek, nehogy megvadásítsák a nyerges állatokat. A marokkóiak, kik ugylátszik telemes vereségeket szenvedtek, visszavonultak Beniunifba. Biztosra vehető, hogyha a csapat a Zenaja-hegyen át vonult volna vissza, kevesen menekültek volna a haláltól. A figuigi, amel az eset történt felhaborodásának adott kifejezést és megígérte, hogy az ismétlődést megakadályozza. Jonnart a támadás után így nyilatkozott:

— Most már tudom azt, amit az egész vidéken uralkodó közvéleményről tudni akartam. Konstatálom, hogy a Zenaja-vidék lakossága teljesen megbízhatatlan és a marokkói hatóságok nem tudják a rendet helyreállítani és a vidék biztonságát biztosítani.

Páris, május 31.

Az Agence Havas Beniunifból a következőket jelenti: Mielőtt Jonnart főkormányzó Figui vidékére indult, tanácskozást tartott a figuigi amellel, amelyben ez utóbbi őt biztosította a Franciaországgal szemben uralkodó általánosan kedvező hangulatról, miközben azonban utalt arra, hogy Figuiból e pillanatban kedvezőtlenek a körülmények és hozzátette, hogy a marokkói kormány hajlandó támogatni a francia érdekeket. Jonnart azt válaszolta, hogy sajnálja azt, hogy ez a jóakarát nem tud kézzel fogható eredményt felmutatni és nem lehet majd azon csodálkozni, ha a francia kormány indítva érzi magát arra, hogy Marokkó integritásának tekintetével a határon ellenőrző szolgálatot létesítsen. A Figui mellett történt támadás után a főkormányzóval szemben azt hangsúlyozta az amel, hogy ez az esemény igazolja, hogy ő helyesen jellemezte a figuigi hangulatot. Jonnart kíséretéhez tartozó 18 nem igen súlyosan megsebesült vadász szállították Beniunifba. Egy lövészázadot küldtek a Figui mellett lévő pálmáigébe, hogy akadályozza meg a marokkóiaknak a síkságra történő esetleges előnyomulását. Az onnan visszatért tisztiek jelentik, hogy nem találtak újabb sebesülteket. Jonnart meglátogatta a sebesülteket és elutazását egyelőre elhalasztotta.

Órán, május 31.

Jonnart algiri főkormányzó tegnap este utazása célpontjához Beniunifba érkezett. Ezen vidéken teljes rend uralkodik. A vasnt utolsó részét néhány nap múlva átadják a forgalomnak. Hír szerint a legközelebbi napokban felszólítást intéznek Figui lakóihoz,

adjanak garanciát a rend fenntartásáért. Ha a válasz nem volna kedvező, Figuiot azonnal ágyúostrom alá vennék.

Ain-Sejra, június 1.

A katonai kaszinóban tartott fogadás alkalmával Jonnart főkormányzó beszédet mondott, amelyben többek közt azt mondta: Mintegy Marokkó jóakarata mellett is tehetetlen, teljes jögnök van visszatarlást alkalmazni a rabló törzsekkel szemben a nélkül, hogy a marokkói területnek bármely pontját megszállnók. Energikusan és eszélyesen fogunk eljárni. Ma délelőtt egy üteg Ain-Sejrától Beniunifba indult.

Páris, június 1.

Faure Firmin képviselő Combes miniszterelnök-höz levelet intézett, amelyben közli, hogy csüörtökön interpellációt fog hozzá intézni az intézkedések tárgyában, amelyeket a kormány Dél-Órán határainak biztosítására tenni szándékozik.

HIREK

Budapest, június 2.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 31-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Napióra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetese ezen a napon lejárt, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— Frigyes főherceg a Tatránban. Szepesvárcéljáról jelenti, hogy Frigyes főherceg, aki már több nyarat töltött Alsó-Tatránfűreden, az idén családával együtt ismét odaérkezik és a Fecske-villát bérelve kiudvar tartása részére.

— Uj királyi tanácsos. A király Kakass Kálmán közalapítványi ügyigazgatósági jogügyi tanácsosnak, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A hollandi királynő férje Bécsben. Bécsből táviratozzák: Henrik herceg, a németalföldi királynő férje ma megtekintette a császári kincstárt, majd résztvett az evangélikus templomban tartott istentiszteleten. Déli 1/2-kor reggeli volt Ottó főhercegnél és nejeénél, melyen résztvettek: a király, Henrik herceg kíséretével, a németalföldi nagykövetség tagjai és a herceg mellé rendelt díszkíséret. Délután jelen volt Henrik herceg a freudenau-i lövészerny. A németalföldi nagykövetségél tartott estebédén jelen voltak: Henrik herceg, Goluchowski külügyminiszter, Koerber miniszterelnök, Szechenyi ő felsége személye körüli miniszter, Wedel német nagykövet. Henrik herceg holnap reggel Krajinába utazik. — A király Henrik hollandi hercegnek a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta. Este 1/9 órák a herceg az Adelsberg melletti Rakebe utazott.

— Az olasz király Párisban. A római Tribuna értesülése szerint Viktor Emánuel király július első felében utazik Párisba, ahol mint Loubet elnök vendége a külügyminiszteriumban fog megszállani. Loubet a király látogatását Rómában fogja viszonzni és mint a király vendége a Quirinálban fog lakni.

— Pünkösöd. Pünkösöd két ünnepének nagyon kedvezett az idő a fővárosban. Az első napon délelőtt és délután is eső esett, nagy szomorúságára a kirándulni készülő közönségnek és nagy kárára a zöldbeli vendéglősöknek. A lakosság zöme így a városban maradt és valamennyi templom tele volt ajátatoskodókkal. Különösen pedig a budavári koronázó Mátyás-templom, ahol a főistentiszteleten dr. Kohl Medárd főszentelt püspök pontifikált. Pünkösöd második napja is szeszélyes idővel köszöntött meg, de azért a közönség vállalkozóbb része nagy tömegekben szállotta meg a ligetet, a Margitszigetet és a budai kiránduló helyeket.

Pünkösöd hétőjén két bucsu volt a fővárosban. Az egyik a Rökus-kórház felavató ünnepének évfordulója alkalmából a rökusi kápolnában a másik a Svábhegyen. Mind a két kápolnában ünnepi istentiszteletek tartottak, amelyeken nagy közönség vett részt. A két kápolna körül rögtönzött piacokon egész napon át nagy volt az élénkség. Különösen vig volt a svábhegyi bucsu, amelyre a városból is sokan rándultak ki.

— Ünnepelt egyetemi tanár. Kolozsvárról táviratozzák: Fabinyi Rudolf egyetemi tanár negyedszázados tanári jubileuma alkalmából vasárnap nagy ünnepségekben részesítették. Az egyetem aulájában tartott díszgyűlésen a tudós tanárt úgy az egyetemi hatóság, mint az ifjuság, valamint az ország minden részéből összegyűlt tisztelői üdvözölték. Az üdvözölő beszédekre Fabinyi Rudolf szép szónoklatban válaszolt. A gyógyszerészifjuság 3000 koronás alapítványt tett Fabinyi névére. Délben díszes banket volt, amelyen a város előkelőjei is résztvettek.

— Elmaradt polgármesteri jubileum. Trecsén város közönsége folyó hó 9-án akarta megünnepelni

Ucsnay Ernő polgármester negyedszázados tisztviselői jubileumát. Ucsnay polgármester hivatkozással szülei és testvére betegségeire. arra kérte a képviselőtestületet, hogy álljon el a szándékától, egyuttal 200 koronát adott az iparosok és kereskedők kórháza, 100 koronát a műegyetem szegényháza és 100 koronát a tanítói tanulóinternátus avára.

— A hetvenéves Sujánszky Antal. Esztergomból táviratozzák: Sujánszky Antal püspök ma ünnepelte írói működésének 70 éves jubileumát. A Szent István-Társulat és az Országos Pázmány-Egyesület nagy küldöttségek által képviselte magát az ünnepélyen. Ma dében tisztelegtek az ünnepelnél dr. Margalics Ede a katolikus irodalmi egyesületek küldöttségei nevében és méltatva a püspök irodalmi és hazafias érdemeit, jelkesen üdvözölte őt. Cziklay Lajos, a Pázmány-Egyesület díszes üdvözlőírátát nyújtotta át, mire a püspök halásan köszönte meg a katolikus társulatok megemlékezését. A tisztelegés után lényes díszbéd volt a nagypréposti lakban, melyen többek között Boltzár és Bogisich püspökök is résztvettek. Sujánszky püspök vedégeit éllette, dr. Kis János preláts és Kaposi József, a Szent István Társulat igazgatója az ünnepeltet éllették.

— Bratiano szobra. Bukarestben, pünkösöd vasárnapján leplezték le Bratiano Jánosnak, a kiváló román államférfiúnak szobrát, Dubois Ernest francia szobrász szép alkotását. A leleplezésen jelen voltak a kormány és a parlament tagjai, a vidéki városok küldöttei, a király Vartiade tábornokkal képviseltette magát. A szobor talapatzát egészen elrepte a virágok és koszorú sokasága, a király koszorúján ez a felírás volt: Jean Bratiano-nak háts emlékeztetel a király. A királyné egy virágbokrotát küldött.

Az ünnepély isztentisztelettel kezdődött, amelyen a primás metropolita celebrált, majd pedig Sturza miniszterelnök szónokolt. Méltatta Bratiano hazaszeretét, lelki nagyságát, államférfiúi tehetségeit, értelmét és munkaerőjét. Azután Aurelian, a szenátus és az akadémia elnöke, majd Hercefi kamarai elnök beszélték. Georg Maeri Jassy város, Nikolajde Krajoia. Budisteano nyug. tábornok a függetlenségi haro néhai résztvevői nevében, végül Bioesco Bukarest város tanácsa nevében szónokolt. Azután elvonultak a szobor előtt a tanulóifjuság, az egyetlek és társulatok.

Károly király Bratiano özvegyéhez levelet intézett, amelyben biztosítja őt, hogy gondolatban és szívben résztvesz a mai ünnepségen, amelyen román nép híres térfjének hazafias működését méltatja.

Soha sem fogom unghyomd eltejeitni, mily hamar felfogta a nép színgöleleit, mindig gondolni fogok arra a rokonszenves jelenségre, mely a szívetk meggyerte és olyan nagy lelket mutatott, melylől minden gyűlölet és minden irigység távol állott. Neve elválaszthatatlanul össze fog lügni újajásztelünk ama dicsőségteljes napjaival és azokkal a fegyvertényekkel, amelyekben isten segítségével hadseregünk hősiessége megnyilvánult és amelyek meghagyták valósulni a románok évszázados álmát. Örömmel ragdom meg az alkalmat, hogy a mai ünnep alkalmával megújítsam önnel szemben változhatatlan jóindulatom biztosítását.

Ferdinánd bolgár fejedelem Jean Bratiano szobra leleplezése alkalmával ennek fiahoz, Jean Bratiano-hoz, aki jelenleg román külügyminiszter, Burgasból a következő táviratot intézte:

Teljes szívvel vagyok jelen azon magasztos ünnepen, amely az ön híres apjának dicsőségteljes emlékét tiszteli, akinek emléke kitörölhetetlenül él népem szívében. Ferdinánd.

Balabanov bukaresti bolgár diplomáciai ügyvivő kormányra megbízásából koszorut vitt a következő üzenettel:

— A letett koszoru Bulgária hálájának jele legyen mindazért, amit Bratiano idejében Romániában Bulgáriáért történt, amit Bulgária soha sem fog elfelejtetni.

— Huszonöt év. Restodán az állami elemi iskola gondnokosa Tietz József igazgató 25 éves tanúki működése emlékére szép ünnepélyt rendezett. Az ünnepség tegnap este szerenaddal kezdődött, melyet a magyar dalkör és dalszövetség a jubilánsnak mint karmesterüknek adtak. Ma ünnepies mise volt s utána az iskola egyik felkészített termében voltak az üdvözölések. Sándor Lajos kir. tanfelügyelő meleghangú elismerő iratot küldött a gondnoknaksz nevében, mire 11 küldöttség üdvözölte a jubilánst. Délben banket volt, amelyen a társadalom színe-java volt jelen.

— Flébanos-bekiktetés. Az óbudai római-katolikus hívek plébanásait, Sagmüller Józsefet, június 7-én vasárnap iktatják be nagy ünnepségek közt hivatalába. Az ünnepélyen nemcsak a fővárosi hatóság képviselteti magát, de megjelennek ott a többi kerületek katolikus polgárságának küldöttei és a III. kerület más vallású polgárainak nagyszámú képviselői is.

— A főkapitány és az autombillók. A főkapitány a Stefánia-utó kocsiközlekedésének biztonsága s az ott sétáló közönség testi épsége érdekében az autombillóközlekedés szabályozása tárgyában két év előtt kiadott rendeletét megváltoztatta. Az új rendelet szerint az autombillóközlekedést a Stefánia-uton a főkapitány 2 óratól esti 9-ig tiltotta. Ez idő alatt akármilyen szerkezetű és bármily hajtóerőre berende-

zett automobillal a Stefánia-uton közlekedni tilos. Ez a tilalom az ut keresztezéseire nem terjed ki. A rendelet ellen vétőket súlyosan büntetik.

— **Egyetemi professzor színeszek.** Két német színészt az a megbecsülés ért, hogy egyetemi katedrát ajánlottak föl nekik. Az egyik a *Berliner Theater* tagja: *Stockhausen*, a másik pedig *Milan*, a hamburgi *Thalia*-színház tagja. *Stockhausen* a marburgi egyetemre megy, *Milan* pedig Berlinbe kerül az egyetemre. Az ékesszólás művészetére fogják oktani a fiatalokat. Ugy látszik, hogy egyelőre csak próbaképpen adnak színészeknek katedrát akár ezen a szakon is, amit pedig ők feltétlenül jobban értenek, mint akár-mesoda professzor — s ha bevátnak új állásukban a művész utak, követhetik még több kivézés is.

— **Ünnepelés Ó-Budán.** Az ó-budai izraelita hitközség és *Chebra Kadisa* lélekemelő ünnepeket rendezett abból az alkalomból, hogy érdemekben dus elnöke, *Ehrlich Sámuel nyocvanadik* születése napját érte meg. E végből vasárnap délután három órakor a *Chebra Kadisa* mokus-utcai termében *diszülést* tartott, amelyen a hitközség és *Chebra Kadisa* tagjain kívül nagyszámú vendégsereg, s többek között a pesti és a budai hitközség és *Chebra Kadisa* képviselői is megjelentek.

Deutsch Lipót hitközségi alelnök nyitotta meg a *diszülést* röviden vázolvva az ünnepi összejövetel céljait. A hitközség és a *Chebra Kadisa* vezetősége közösen tartott gyűlést határozta el, kiváló elnökének ünneplését, s hogy az örömdent nap emlékére a hitközség és a *Chebra Kadisa* külön-külön ezer-ezer koronás alapítványt létesít *Ehrlich Sámuel* nevére. Ez alapítványokkal való rendelkezés jogát magának az ünneplőnek hagyta meg. *Handel Zsigmond*, *Berger Armin*, *dr. Müllermann Bernát*, *Findly Zsigmond*, *dr. Sziklai Salamon*, *Deutsch Samu* és *Wertheimer Samu* tagokból álló küldöttség hozta el az ünnepeket, akik lettek éljenzéssel fogadtak. *Deutsch Lipót* a hitközség és a szent egyület nevében üdvözölve az elnököt, *Deutsch Margit* polgári iskolai tanuló a tanuló ifúság nevében gratulált, *Adler Beilusa* bokráját nyújtotta át, mire *dr. Adler Illés* irabbi mondotta el tartalmas ünnepi beszédét. ékes szavakban méltatva a jubliáns érdemeit, amelyeket a közügy és a jótékonyaság terén szerzett. *Ehrlich Sámuel* 1851 óta vesz részt az óbudai zsidó közügyek vezetésében, 1886 óta elnöke a *Chebra Kadisának*, 1892 óta a hitközség elnöke. 1840-ik évtől 1890-ig a *Goldberger Sámuel F.* cégnél működött, harminc évig mint a gyár igazgatója. Sokféle érdemeit a király is méltányolta s 1890-ben a *koronás érdemkereszt*tel tüntette ki. Az óbudai hitközség és a *Chebra Kadisa* pénzügyeinek általános szanálása, a templom tartozásának megvalósítása és a sinók házának létrehozása főérdemei közé tartozik. A jubliáns mélyen meghatva elsősorban a gondviselésnek adott hálát ezért a szép napért azután köszönetet mondott a hitközség és a Szent-Egyület vezetőségének a gyönyörű, szívének jól-eső ünneplésért. Következett az egyletek és testületek tisztelgése: a hitközség és a *Chebra Kadisa* összes alkalmazottjai és a tanítói kar. *Parczel József* hitközségi jegyző vezetése alatt, az óbudai *Bikur Cholim* betegsegélyző egyület nevében *Findly Zsigmond* szólott; a *Nenucha Nechónah*-egylet *Edelstein Miksa* vezetése alatt, az Ifjak együlete *Bikur Cholim Badovner Adolf* vezetése alatt. A Zion-egylet nevében *Fantusz Mór* beszélt. A Pesti *Chebra Kadisa* küldöttsége nevében *Fleischmann Ele* és *Münz Sámuel* üdvözölték az elnököt, a budai izr. hitközség és *Chebra Kadisa* nevében *Szabolcsi Izidor*. *Deutsch Lipót* alelnök zárta be az *diszülést*, mire a jelen voltak az ünneplést férfiu lelkes éljenzés közben szétoszlottak.

— **Tíz koronáért egy emberélet.** *Lator Mátvás* szabólegény már régebb idő óta tartozott *Vitéz Márton* kifőzdőtulajdonosnak tíz koronával. Sokszor felszólította, hogy fizesse meg, de *Lator* egyre kérlelte, hogy várjon, majd ha munkát kap, megfizeti. Tegnap délelven véletlenül találkoztak a Dob-utca 65. szám alatt levő dohánytöszkésében. *Vitéz Márton* heves összeszólkózkodást provokált, majd tetlegességre került a sor. A győnye, beteges, vézna terméttű *Lator* sejtve a bokövetkezhető veszedelmet, futva menekült el támadója elől. *Vitéz Márton* böszüiten rohant a menekülő *Lator* után és amikor elérte, iszonyatos erővel arcul ütötte. *Lator Mátvás* megtántorodott, a földre zuhant és néhány percnyi vonaglás után meghalt. Akkorra már óriási néposzűlet támadt az utcán. Az embereket a rómes jelenet annyira feligérelte, hogy halát kiáltva rohantak a kilőzöre.

— **Agyon kell ütni a gyilkost!** — hangzott a tömegből a bős kiáltás.

Az utolsó pillanatban megérkezett rendőrök *Vitéz Márton* kiszabadították a bosszút szomjazók kezei közül. A rendőrök *Vitéz* letartóztatták és bekísérték a kapitányságra.

— **Tízéves találkozó.** Szép aktus színhelye volt pünkösd vasárnapján a budapesti V. ker. állami főreáliskola diszterme. Találkozóra jöttek össze mintegy ötvenen, akik ez intézetben tíz esztendővel ezelőt lettek érettség vizsgálatot. A jelen volt tanári kart és volt osztálytársait *Pollatschek* Oszkár királyi mérnök szép szavakkal üdvözölte. Ezután *Müller Károly* helyettes igazgató választotta a tanári kar nevében, kitéjeve örömlükét a megemlékezésért. *Biró Pál* hírlapíró indítványára a *Lussin-Grandéban* időző beteg *Hofer Károly* igazgatót táviratilag üdvözölték. Azután

kivonattak a temetőbe, hol elhunyt tanárai sirjait megkoszorúzták. Este az István főherceg szálló nagytermében bankett volt.

— **A bírósági végrehajtók közgyűlése.** Az ország bírósági végrehajtói pünkösd vasárnapján *Le-mesvárott* gyűltek össze, hogy megbeszéljék ügyes-bajos dolgaikat és ennek keretében tartotta meg a bírósági végrehajtók egyesülete is évi rendes közgyűlést. A közgyűlés a vármegyeház tanástermében folyt le *Ratnóti Adolf* elnöklete alatt.

A közgyűlés megnyitása után az elnök előterjesztést tett az múlt év tevékenységéről, amelynek egyik legmagasabb pontja a *segélyalap* megteremtése volt. Az elnök jelentette, hogy az elnökség több ízben tájékozást szerzett az igazságügyminiszternek kollégiumának osztályánál a végrehajtás reformja tekintetében, amely reform hivatala van az egész végrehajtói intézményt új alapokra fektetni. A közgyűlés az elnök előterjesztését egyhangulag tudomásul vette s az elnökségnek tevékenységéért köszönetet szavazott, nemkülönben eldöngte a közgyűlés *Oláh Gyula* pénztáros jelentését. Az egyesület belső ügyeinek elintézése után a tisztikart választották meg. Megválasztották: Elnök: *Ratnóti Adolf*, alelnökök: *Szöllösy József* és *Bagy Mór*, pénztáros: *Olasz Gyula*, titkár: *Somlyó Ignác* (egy évre), ellenőr: *Simon Balázs*; választottak azonkívül 12 rendes és 6 póttagot. Tiszteletbeli tagokká választották: *dr. Lányai József* temesvári királyi táblai elnököt és *Salacz Béla* temesvári törvényszéki elnököt. *Hofbauer Péter* temesvári járásbíró, *dr. Márkus Dezső* királyi ítélőtáblai bíró, *Bagy Mór* indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy néhai vőnökének, *Szilágyi Dezsőnek* szobrára adakozásra szólítja fel a tagokat. Végül elhatározták, hogy a jövő évi közgyűlést *Poszonyban* tartják meg. A közgyűlés után bankett volt. Üdvözölő-telegrammot kiküldött *Ploss Sándor* miniszternek és *Hodossy Imre* képviselőnek, az egyesület védnökének.

— **Megakadályozott öngyilkosság.** Az éjjel izgalmas jelenet játszódott le a Lánchidon. Egy fiatal ember át akarta vetni magát a hid karláján, mellette fiatal leány állott, aki tőle telhető minden erejével visszatartotta az életunt. Végre is rendőr jött s mindkettőt a főkapitányságra vitte. Az életunt *Weisz Henrik* könnyvnyomdász, a fiatal leány pedig menyasszonya. *Beer Ilona*. *Weisz Henrik* a nyomorúsága miatt akart az élettől megválni.

— **Vonatkisülés.** A szentendrei helyiérdekű vasút egyik vonata, tegnap délután 4 óra 50 perckor indult el Szent-Endrérről, a 133. számú szelvényű színtörés következtében kiskilott. Az utasok közül senki sem sérült meg. A mozdonyvezető könnyebb sérülést szenvedett és a fűtő aki leesett a mozdonyról szintén megsérült. A forgalmat ezen a ponton átsszállással bonyolítják le.

— **Házasság.** Özvegy tornyai *Schossberger* Henrikné unokáját, *Bornemissa Ottilie* bárónét kedden déli 12 órakor vezeti oltárohoz az egyetemi templomban *Rényi József* miniszteri titkár, egyetemi tanár. A menyasszony az egyetemi templomnak művészi értékű oltárterítő ajándékozott, amely az esküvő alkalmából a fűtőtáji fogja ékesíteni.

Szabady Géza, a siketnémák budapesti állami intézetének tanára eljegyezte *Németh János* fővárosi tanító leányát, *Irenkét*.

— **Léghajós-ut az óceánon át.** Nemrégiben írunk arról, a merész léghajóutazásról, amelyet *Go-vard* párisi léghajós vett terbe az Atlanti-Oceánon át. Mint most *Brüsszelből* jelentik, legújabbán két ismert nevű léghajós, *Capazza* és *A. Berget* határozta el magukat erre a veszélyes vállalkozásra. *Gordón Bennet*, a *New-York Herald* szerkesztője anyagilag támogatja a bátor léghajósokat. *Lisabonból* fognak indulni és valószínűleg Dél-Amerika északi partvidékein fognak leereszkedni. Utjuk legelőbb 4 vagy 5 napig fog tartani. A léghajósok egy elsőlyeszhethetelen csónakot is visznek magukkal.

— **Jótékony adományok.** A pesti izraelita hitközség választmányának legutóbbi ülésén *Kohner Zsigmond* elnök a következő jótékony adományokat jelentette be. *Szegénygyámoltás* javára: hatvani *Hatvani-Deutsch Sándor* és zempléni *Moskovitz Gézáné* együttesen 2000 K., *Wiener Gyula* 150 K., özvegy *Bischoz Salamonné* családja, *Singer Zsigmond* 100—100 K., *Beiteld-család*, *Auer Gyula* és *Emília* 50—50 K., *Lederer S.* 40 K., *Breuer Lipót* és *Wellisch Aliréd* 20—20 K., *Schwarz Lipót* (Zágráb). *Kel mer Ignác*, *Preisach Zsigmond*, *Lamm Miksa*, *Sattler Ignác* és *Feladi József* 10—10 K. A *fiúvárház* javára: *Auer Gyula* és *Emília* 100 K., *Lóbi Aladár*, *Preisach Zsigmond* 10—10 K. A *leányvárház* javára: *Auer Gyula* és *Emília* 100 K., *Deutsch Antal* 25 K., *Preisach Zsigmond* 10 K. Az országos izraelita siketnémák intézete javára: *Auer Gyula* és *Emília* 50 K., Az izraelita kézműegylet javára: *Deutsch Arnold* 25 K., *Preisach Zsigmond* 10 K.

— **A méregkeverő feleség.** *Székesfehérvárról* táviratozzák nekünk: A fejérmegyei *Zámocon* ez évi január 29-én gyanus körülmények közt meghalt *Sarok István* jómódú gazda. Felesége *Váczy Lidia* rövid idő múlva összeállt a szeretőjével *Nagy Jánossal*. Az eset után több feljelentés érkezett a székesfehérvári ügyészséghez, mire május 1-én *Sarok István* exhumálták és beletelkülték az országos törvényszéki vegyészeti intézethez, hol megállapították, hogy azok tele vannak méreggel. A csendőrség *Sarok István* letartóztatta s átadta az ügyészségnek.

— **Lengyel nemzeti gyűlés.** *Lemberg*-ből táviratozzák, hogy tegnap nyit meg ott a lengyelek nemzeti gyűlése. *Malachowski* polgármester üdvözölő beszédében azt hangsúlyozta, hogy a nemzeti gyűlés tisztán védekező jellegű és nem szándéka más nemzet ellen támadólag fellépni. A gyűlés alkotmányai tegnap és ma tartották meg a nemzeti szervezkedésre és nemzeti önvédelemre vonatkozó üléseiket. — A mai teljes ülésen elfogadott a gyűlés számos határozatot, amelyek közül a legfontosabbak a következő tárgyra vonatkoznak: Az összes lengyel pártokat és csoportokat magabafoglaló nemzeti szervezet alakítása, amely nyíltan és törvényesen működik; lengyel tudósítóiroda felállítása a *Külöldi sajtóknak* értesítése céljából; a lengyel nép nemzeti törekvéseinek támogatása Kelet-Csalókban, Sziléziában és Bukovinában; a kivándorlási ügy szabályozása; a galíciai tartomány iskolatörvényűjlesztése; a középiskolai ügy reformja és a galíciai főiskolák kiegészítése; a lengyel nyelvtanítás intenzívebb ápolása a galíciai iskolákban; a lengyel hivatalos nyelv behozatala az államvasutaknál, a posta- és táviró-hivataloknál, az államügyészségnél; a pénzügyigazgatóságnál, az államjóságok igazgatóságánál és a csendőrségnél. Az elnök összefoglaló bezzéde után a kongresszust be-rekesztették.

— **Haro egy örökség körül.** Körülbelül két évvel ezelőt történt, hogy a Congo-államban meghalt egy *Robinek* nevű osztrák alattvaló, aki egy hamburgi nagy hajózási vállalatnak volt az ügynöke. *Robinek* vagyonát, amely kaucaukban és elelantsokban körülbelül 300.000 koronát tett ki, a Congo-állam leoglalta. Hasztalan tiltakoztak az örökösök, a vagyon nem kapták meg. Most érdekes fordulat történt ebben az ügyben. *Hamburgból* táviratozzák a *Neues Wiener Tagblatt*nak, hogy *Robinek* örökösei ott a batóság közbejöttével elkoboztatták egy hajórakomány felét, amely a Congo állam tulajdona.

— **Öngyilkos csendőrszázados.** A budai köruton lévő csendőrségi laktanyában öngyilkosság történt ma reggel; *Szilágyi Gergely* csendőrszázados főbe lötte magát és meghalt. *Szilágyi* csendőrszázados egy éve van beosztva a csendőrpáncsnoksághoz, ahova a saját kívánására helyezték át. Azelőtt vidéken szolgált s családja még ma is ott tartózkodik. Pontos, lelkiismeretes katona volt, akit úgy felebbvalói mint aulastasi nagyon szerettek. Éppen ezért mindenki megdöbbsent, amikor ma reggel 7 órakor lakásából lövés zaja hallatszott ki. Amikor feltörték a szobáját, ott találták az ágyban s homlokán egy nagy sebből ömlött a vér. Revolverrel lötte főbe magát a szerencsétlen ember. Orvost hívtak hozzá, ez azonban már nem tudott segíteni. A boldogtalan ember öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Százeser koronás sikkasztás.** A müncheni rendőrigazgatóság távirati értesítése szerint *Hefele Izidor* 47 éves könyvelő *Zusmannshausen*-ből 100.000 korona elsiszkasztása után megszökött. Körülbelül 178 centiméter magas, széles válu, zömök terméttű az illető, haja ritka szőke, bujassa sötét szőke. arca telt halovány, orra hegyes, szemek kékek. Balkeze képepső uja görbe, alsó izében dagadt, jobbkeze a hüvelykujj szintén görbe, s nyakán mirigydagazatok vannak. A rendőrség keresi.

— **Pusztító árvizek.** *Newyorki* táviratok szerint *Kansas* állam keleti részén iszonytan pusztát az árvíz. *Topeka város* egész északi része víz alatt áll s atól félnék, hogy ott minden épület tönkre fog menni. *Kansas* keleti részén minden csónakot összeszedtek és sietve *Topekába* küldték a mentési munkálatokra, mert csak csónakon lehet a még élőkhöz jutni. *Topeka* északi részében péntek óta 87 személy rekedt meg egy elevátorban. Ha az épület be nem szakadt, akkor van remény a megmentésükre. *Topeka* északi részéről egy irányban sem látni szárazföldet. *Kansas* és *Missouri* államok többi részeiben is nagy kárt okozott az árvíz. Az árvíz legalább 150 emberéletet pusztított el, ennél sokkal nagyobb azoknak a személyneknek száma akiknek híre vezetett. — A *Kansas* folyón át vezető *Urion Pacific* vasuti hid beomlott, 27 ember hirtelen a vízbe fullt. A víz és a tüz a városban nagy kárt tett. Ót hidat, amelyek *Missouri*-ban fekvő városrészt a kansaasiával összekötik, a víz elsodort.

— **Kettős öngyilkosság.** *Barakovics Gyula* 23 éves kocsis ma délután a *Rószabagy* egyik üres telkén *Burján Lujza* 20 éves cselédleányval együtt öngyilkossá akart lenni. Egy 6 milliméteres fűbért pisztolylyal előbb a férfi s azután a nő magára lökte de csak könnyebb természetű sebet ejtettek magukon. Azért akartak meghalni, mert egy jó barátjuk is szombaton öngyilkosságot követett el. A *Szent-János*-kórházban ápolják őket.

— **Vidéki hírek.** *Balassa-Gyarmatról* táviratozzák: *Borbély József* vasuti kalauzt ma reggel, egy a fűtőszobából kijövő gép elgázolta, egyik lábát elvágta s a másikat összeszúzta. *Borbély* sebeibe behalt. — *Nagypál Imre* csongrádi bíró beadta lemondását, mert nem akarta bevárni az iskolamulasztásokért kiírólt

bírságok és adóvégrehajtások önkényes felfüggesztése miatt keletkezett ügyelmi eljárás befejezését.

— **Rendőri hírek.** *Gergely* Tódor 14 éves kérészt. Harasztin a vizemelő kerekét közé esett s úgy megsebesült, hogy mire a kórházba vitték, meghalt. — A Viktoria elevátor közelében egy már omlásnak indult, törzestől elválasztott gyermekjelet fogtak ki a Dunából. A rendőrség folytatja a vizsgálatot. — A rendőrség tegnap tetten érte és letartóztatta *Friedmann* Lipót és *Reiner* Izidor ismert zsebtolvajokat. Átadták őket az ügyésznek. — Dr. *Hazlinsky* Hungó rendőrvornak a József-körút 85. számú házában beraktározott buroai ma reggel ismeretlen okból kigyuladtak. A veszedelmes tüzet a központi őrség oltotta el.

A vidéki hírlapírók gyűlése.

Budapest, június 1.

A *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége* az Otthon dísztermében tegnap délután tartotta meg VI. közgyűlést, melyen a vidéki sajtó munkásait érdeklő számos fontos kérdést, mint a választott bíróságintézményének létesítését s a szövetség tanulmányi ösztöndíjnak adományozását is elintézték. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy körlevélben keresi meg az ország összes városait és törvényhatóságait a szövetség támogatására és mozgalmat indít a hírlapírók és kiadók közt való magánjogi viszony törvény útján leendő szabályozására s ebbe a mozgalomba bevonja a többi hírlapírói testületeket is.

Délután 4 órakor *Kulinyi* Zsigmond, a szövetség elnöke megnyitotta a közgyűlést, üdvözölve a nagy számban megjelent tagokat, kik az ország minden részéből a fővárosba jöttek. Nagy tetszéssel fogadott beszédben pillantott vissza a szövetség hat esztendő működésére, mely a vidéki hírlapírók erkölcsi és anyagi érdekeit sok tekintetben előrevitte. Testületi szervezkedésük mindenekelőtt azt eredményezte, hogy nemcsak a többi hírlapírói egyesület, hanem a kormányzati tényezők s az ország közvéleménye tudomásul vesznek a vidéki sajtóról mint oly tényezőről, melyet a szellemi és politikai élet terén számbaveendő tényezőnek kell elismerni. Fel sorolja azokat az intézkedéseket, melyeket a szövetség erkölcsi és anyagi érdekeinek megóvása érdekében részint már megtett, részint pedig a közel jövőben megvalósítani szándékozik az igazgatóság. Anyagi tekintetben, sajnos, az első évek eredményeihez képest, a szövetség vagyonának gyarapodásában némi stagnálás észlelhető, de reméli, hogy a szövetség tagjai, kivált a nagyobb városi központokban, buzgó propagandát fognak kifejezni a segélyalap gyarapítása érdekében. Jelenleg a segélyalap 64.000 koronát tesz, melynek kamataiból évenként 2580 korona áll rendelkezésre. A szövetség összes vagyonára kereszám 100.000 korona. Eddig a szövetség szűkellékű tagokának 2380 koronát utalványozott segély címen. Még egyszer kéri a tagok buzgó működését, mert a szövetség felvirágozása elsősorban az ő kitarításuktól és ügyszeretettől függ. (Eljenzés.)

Átérve a napirendre a közgyűlés tudomásul vette az 1902-ik évi számadadásokat s megállapította a jövő évi költségvetést 15.728 K. végösszeggel.

Palócz László titkár előadta az igazgatóság évi jelentését, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Majd az indítványokra került a sor, melyeket beható vita után a közgyűlés magáévá tett. Legfeljebb emelődött az a határozat, melyvel a közgyűlés kimondta a választott bíróság szervezését, mely hírlapírók közt felmerült vitás ügyekben lesz. Az igazgatóság megbízást kapott, hogy ezt a bíróságot mielőbb léptesse életbe.

A szövetség ezidei tanulmányi ösztöndíját 500 koronát, *ifj. Mór*icz Pál debreczeni szerkesztő kapta; jövő évre az ösztöndíjat *Benek* Árpád aradi szerkesztőnek szavazta meg a közgyűlés.

A hírlapírók és kiadók között való szerződési és magánjogi viszonyokról törvény útján leendő rendezést végezt elhatározta a közgyűlés, hogy a többi hírlapírói testületek bevonásával erélyes mozgalmat indít s elfogadta a további eljárás alapját az olasz hírlapírók szövetsége által kidolgozott törvényjavaslattól, mely magyar fordításban ki is van már nyomtatva. A közgyűlés a további lépések megtételével az igazgatóságot bízta meg.

Dr. *Milko* Izidor (Szabadka) indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy megkeresi az ország városait és törvényhatóságait, lépjenek be alapító tagokul és támogassák ily módon a szövetség emberbaráti céljait.

Pólya András (Nagyszentmiklós) indítványára elhatározta, hogy a nemzetiségi vidékeken küzködő magyar sajtó helyzetének megkönnyítése végett a szövetség alkalmas módon járjon közbe, hogy ily helyeken rendezendő hazafias ünnepélyek bizonyos támogatásban részesüljenek.

Dr. *Halász* Lajos (Nagyvárad) melegen méltáta az elnökség és igazgatóság buzgó működését s indítványozta, hogy a közgyűlés elismerését jegyzőkönyvben fejezze ki. (Eljenzés.) *Kulinyi* Zsigmond elnök, minthogy az összes tisztikar megbízása lejárt, kéri a közgyűlést, hogy a választásokat ejtse meg.

Tisztai Lajos (Arad) mint koronázó indítványára a közgyűlés nagy lelkesedéssel köztegyhangulag újból megválasztja elnöknek *Kulinyi* Zsigmond szegedi szerkesztőt, aki köszönő szavakkal újból elfoglalja az elnöki széket.

Ugyancsak egyhangulag lettek újból megválasztva: alelnökké: *Barát* Ármin (Temesvár) és

Szavay Gyula (Debreczen), titkárrá *Palócz* László (Szeged) és pénztárnokká *Tömörkény* István (Szeged).

Szavazás után megválasztotta a közgyűlés az igazgatóságot és felügyelő-bizottságot, és pedig: *Igazgatósági tagok* lettek: *Balla* Mihály (Győr), *Békefi* Antal (Szeged), *Benek* Árpád (Arad), dr. *Brajner* Lajos (Nagy-Becskerek), *Edvi* Illés László (Arad), *Fehér* Dezső (Nagyvárad), dr. *Halász* Lajos (Nagyvárad), *Hegyesi* Vilmos (Kolozsvár), *Hegyvi* Jenő (Fiume), *Kőváry* Kufehr Béla (Szombathely), *Kis*-*teleki* Ede (Szeged), *Lendvai* Miklós (Temesvár), *Lenkei* Lajos (Pécs), dr. *Milko* Izidor (Szabadka), *ifj. Mór*icz Pál (Debreczen), *Rábel* László (Sopron), *Sas* Ede (Nagyvárad), *Sz. Szigethy* Vilmos (Szeged), *Tisztai* Lajos (Arad), *Ujlaki* Antal (Szeged). *Póttagok*: *Bánfalvi* Lajos (Szentcs), *Blaskovich* Ferenc (Temesvár), *Forster* Rezső (Miskolc), *Kuszkó* István (Kolozsvár), *Lovassy* Andor (Torda), *Perjssy* Lajos (Versecz), dr. *Rónaky* Kálmán (Pécs), *Ruttkay* Menyhért (Miskolc), *Rumy* Sándor (Győr), dr. *Setét* Sándor (Eger), *Sugár* Ignác (Miskolc), *Szépialudy* Ö. Ferenc (M.-Sziget). *Felügyelő bizottsági tagok*: *Osányi* János, a szegedi kereskedelmi és iparbank igazgatója, *ifj. Gál* Ferenc, a szeged-csongrádi takarékpénztár h. igazgatója, *Balla* Jenő (Szeged), *Bibó* Lajos (H.-M.-Vásárhely), *Szmolényi* Nándor (Szeged); *póttagok*: *Mayer* Rezső (Nagy-Becskerek) és *Tóth* Imre (Makó).

Elnök hálás köszönetet mondott az Otthon körnek a kollektívális vendégszeretetért s berekesztette a közgyűlést.

A Szakírók Egyesülete.

A Magyar Szakírók Egyesülete vasárnap tartotta első évi rendes közgyűlését *Gelléri* Mór kir. tanácsos elnöklete mellett.

Gelléri Mór a nagy számban megjelent tagok rendkívüli érdeklődése mellett vállalta az egyesületre háruló komoly feladatokat s azokat a szempontokat, melyek az elnökség és választmány előtt az ügyek vezetésében irányadók voltak. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszéde után *Katona* Béla titkár felolvasta az évi jelentést, melyből kitűnik, hogy az egyesület már a lefolyt rövid idő alatt megszerezte egy a magyar, mint a külföldi sajtóegyesületek rokonszenves közlekedését és nagybecsű támogatását. Széles alapokon igyekezett az egyesület vezetősége megvalósítani azt a célt, hogy a szakírók fontos hivatása és a szakirodalom megbecsülése minden irányban, minden körben érvényre jusson. Pontos kezdeményezéseket tett a szakírók tisztességének megóvására, amely feladatot sokban megkönnyítette az, hogy majdnem valamennyi számbavehető szaklap már is az egyesület kötelekébe lépett. Előmondatokat tett az egyesület a szaklapok törzskönyvének elkészítésére. Az egyesületnek ezidőszent 85 rendes tagja van és 54 szakap tartozik kötelekébe. A közgyűlés tetszéssel fogadta az évi jelentést s *Oródy* Lajos megalapozottan méltatta a vezetőség érdemes munkásságát. Indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elnökség és a tisztikar vezető tagjainak. Ezután az üresedésben levő helyekre ejtették meg a választásokat és pedig jegyző: dr. *Szabolcs* Antal, pénztárnos: dr. *Nagy* Bélát számvizsgálók: *Hoffmann* M. Mihályt és *Máray* Lajost; a választmányba: *Oródy* Lajost, dr. *Szalgyi* Gyulát, dr. *Telbisz* Jánost és *Pfeiffer* Ignác ügyveltemi tanárt.

(A lakoma.)

Esti 8 órakor az Otthon dísztermében a *Vidéki Hírlapírók Szövetsége* és a *Szakírók Egyesülete* közös lakomára gyűltek össze, melyhez nagyszámú résztvevő jelent meg. Az Otthon elnöke, *Rákosi* Jenő és itt időző európai híri hazánkfia, dr. *Stein* Lajos berni egyetemi tanár szintén résztvettek a lakomán.

Az első felköszöntőt *Gelléri* Mór mint az Otthon alelnöke mondotta a két hírlapírói egyesületre, üdvözölve a vidéki kollégákat és a szakírókat.

Kulinyi Zsigmond az Otthon körre és a szakírók egyletére, valamint ezek elnökeire, *Rákosi* Jenőre és *Gelléri* Móra emelt poharat. (Eljenzés.)

Rákosi Jenő kifejté, hogy a hírlapíró munkájának sikere és áldásos volta első sorban attól függ, hogy a hírlapíró azokat az elemeket, embereket és intézményeket melyeknek körében működik, őszintén és szeretettel itélje meg, intenciókat megbecsülje, törekvéseiket jóhiszeműségben megbizze, behatáran esettel a vidéki sajtó működését s nagy tetszés közt méltáta a jelentőségét. Mondvány, hogy a vidéki sajtó, a közéleti verkeríngéssel való közvetlen érintkezésnél fogva édes hazánknak sokrelvű és különböző nemzetiségek lakta vidékein jobban betudhatni a nemzet testének legfinomabb ereibe s intenzívebb, üdvösebb módon tudja befolyásolni a szellemi és kulturális tényezőket, mint a távolálló fővárosi sajtó, s így a nemzeti erők támogatása és összevonása tekintetében is igen fontos feladat hárul reá. (Tetszés.) Három varázsige: igazság, az emberek szeretete és tapintat. — ha a vidéki sajtó ezeket helyesen és hiven követi, elsődökát tud mivelni, legyőzhetetlenül teszi a vidéki sajtót s lelegetverzi a legáldozabb ellenséget is. A vidéki hírlapírók szövetségének elnöke emeli poharát. (Hosszszantartó eljenzés és taps.)

Barát Ármin köszönetet mond a vidéki sajtó működésének és jelentőségének ilyen megítélésért. *Rákosi* Jenő valóóságos varázstűtrőt tartott a vidéki hírlapírók munkáit és, melyből sokat tanulhatnak, de amely újabb erőt, önéreztet is üthet beléjük, hogy annál nagyobb lelkesedéssel szolgálhassák hazafias hivatásukat. Szólt az Öuhont érte.

Felköszöntőt mondtak még: *Lipcesey* Ádám, *Oródy* Lajos, *Juttassy* Ödön, *Szavay* Gyula, *Tiszi* Lajos, *Fehér* Dezső, *Katona* Béla, *Pólya* András és még többen.

A költő.

A bíróság nem fogadja el *Farkas* Sándor belőre versét onadéknak és nem bocsátották szabadon.

Ki zengett dalt a napságról,
Tavaszi és az őszi,
A szerelemlől, — a vidámról,
S a gyűlöletről — bőszi,
Vagyont ért minden strófa nála;
S értéke volt a szónak,
Mindenre jó a költő verse,
Csak nem jó a kauciónak.

Hiába szól: — ó forrt a vérom,
Ha megfogott az ihlet,
És zengetem dalt a kék hegyekről,
Daloltam, ahogy illelt;
A képzet szárnyán fityeg hánytam
A rögnek, a valónak;
S most itt állok a kötetemmel, —
Nem kell az kauciónak.

S azt mondják még, hogy van igazság,
Van bíró itt e földön;
A költőt nem dicsőség várja;
— Gyalázat és a börtön,
Amelyben ül, míg eltelik
Sok kedves nyári hónap,
Mivel a rím csak versnek jó,
De nem jó kauciónak.

Pedig egy lányhoz irtam őket,
Ki szöke volt és kedves!
A lányka kedves, szöke volt,
A börtön szürke, nedves,
A lány öleit a versemért,
A rimet vélté jónak,
S kisült, hogy nincs egy rim se jó,
Mert nem kell kauciónak.

Igazság! vaj vagy; s kritikád
Késébe ejt egészen,
De jó költő vagyok azért
S a birem örök leszen.
Ha versemet nem kéred is,
Jó lesz a kiadónak
Mivel a vers az oly kevés : : :
— De főképp kauciónak.

zi.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Népszínház. A *Népszínház* házi istennője messze rüppenvén, a szezonvég meg-megzökkenő műsorának a megtámasztása végett a *Bob herceg* került vissza néhány estére, a cimiszerepben *Széthy* Irénnel mint vendéggel. Tavalyi vendégléllépe alkalmával a *Boszorkányvár* Corallejára esett választása szerencsésbé volt, mint a mostani, minthogy nem játékbeli, hanem énekbeli kvalitása az, ami a színpadi erőssége és egyéniségéből éppenséggel hiányzik az operet-szabrettség. *Bob herceg* is inkább a jeles koloratura-énekesnek egy kiindulásának lehet tekinteni a szubrettség terén. Ezt a kiindulást elég szerencsével végezte és szép énekekért sok meleg tapsot kapott. Énekszámai közül többet ismételt is. A *Bob*-előadás egyik ismert-ekessége *Ledofsky* Gizella minden ízében művészi *Annioja* volt, énekenb egy, mint játékbán. A többi szereplő: *Harmath* Hona, *Krecsányi* Sarolta, *Solymosi*, *Ujvári*, *Kovács*, *Fázmán*, *Nyárai*, *Kiss*, *Szerdahelyi* a *Bob*-előadások szokott vidám hangulatában játszott. A ház érös hézagokat mutatott a páholyokban és a parketten. Az erkélyek és a karzatok telve voltak.

(M—s.)

** A drótosít. Pünkösdi két ünnepe négy telt házat vonzott a *Magyar Színház* nagyszerű operette, *A drótosít*. A közönség harsogó kacagással kísérte végig a mulhatató darab jelenéseit. *Lehar* Ferenc dalamos zenének minden számát megismételtette s ezáltal is kitűnő sikere volt *Szentgyörgyi* Lenke és *Sziklai* Kornél viharos hatással *kadruljának* továbbá *Kornai* Berta és *Sziklai* Kornél *cake-walk*-paródiájának. A főszereplőket, *Szentgyörgyi* Lenkét, *Kornai* Bertát, *Sziklai* Kornélt, *Ráthonyi*, *Boros* és *Rubost* sokszor a lámpák elé tapolták. *A drótosít* a hét minden estéjén színpadon s szombaton már *negyvenötödik* előadását éri meg.

** A Vigaszínházban holnap lesz *Gavault* és *Berr* új bohózatának, a *Dupontnak* bemutatója. A Palais

Nyáron tengeri-fürdő. Télen hidegvízgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneroóban. — Magyar konyha. — Magyar levelezés. — A tengerpart főnyelve Kneipp kura.

„THERAPIA-PALACE“ Dr. Ebers Henrik főorvos szakavatott veretése elött.
CIRKVENICÁN, Fiume mellett.

Royalban nagy sikere volt ennek az újdonságnak, amely bizonyára nálunk is tetszeni fog, mert egymást érik benne a vidám szituációk, a kómikusoknak pedig bő alkalmuk nyílik kacagató alkatiásokra. A főszerkesztő játékszákai: *Varsányi Irén*, *B. Kertész Ella*, *Fóti Frida*, *Hegedűs Góth*, *Szerényi Tanay*, *Tapolcsay Rónaszékly*, *Szerényi Vendrey*.

Hírek a Népszínházból. A *Rip van Winkle* legközelebbi előadása holnapután, szerdán lesz. Planquette nagy híre operetteje ezenkívül e héten még szombaton is színe kerül, Lisbeth szerepében *Zilahini-Singhofer* Vilával és Rip szerepében *Kaskó Gézával*, akinek hirtelen bekövetkezett rekedsége miatt kellett a darabot a műsorról levenni. — *Széky Irén*, a szegedi színház primadonnája, a héten négyszer lép fel a *Bob herceg* címszerepében. Annie szerepét mindannyiszor *Ledszky Gizella*, Pomponiust *Kovács Jánosza*.

Máder Rezső a berlini Wagner-ünnepen. *Máder Rezső*, a *M. Kir. Operaház* igazgatója felszólítást kapott a *berlini Wagner-szoborbizottságtól*, hogy vegyen részt a *Wagner-szobor* leleplezési ünnepén. A meghívó hangsúlyozza, hogy a bizottság minden nemzet kebeléből egy-egy kiváló zenészt szívesen lát az ünnepségen. A szobor-bizottság egyuttal értesíti az *Operaház igazgatóját*, hogy október 4-ikén nagy ünnepi hangversenyt rendez, melynek keretében a most élő összes kiváló dirigensek felváltva fognak nagyszabású műveket dirigálni. *Máder igazgatót* is felszólítják, hogy az ünnepi hangversenyen egy számot dirigáljon és hogy az ünnepségen Magyarország művészetét képviselje. Végül közli a bizottság *Máderrel*, hogy erre a nagy jelentőségű alkalomra 30 darab nagy aranyérmét veret, melyekből *Mádernek* mint *Magyarország képviselőjének* is jutott egyet. *Bezerédj Viktor* miniszteri tanácsos meglehetősen jóváhagyta *Szell Kálmán* miniszterelnök megadta *Mádernek* az engedélyt az ünnepségeken való részvételre, az igazgató már értesítette is a szoborbizottságot, hogy a fölülte megítéltel felhívásnak készséggel tesz eleget. *Máder* az ünnepi hangversenyen valószínűleg *Liszt II-ik rhapszódiaját* fogja dirigálni.

A kitüntetett Monna Vanna. *Brüsszelből* távirafozzák, hogy a legjobb darab jutalmazására minden harmadik esztendőben odaítélésre kerülő állami díjat *Maeterlinck Monna Vannája* kapta meg.

Zeneszerzési hangverseny. A *Zeneakadémiai Olvasókör* június 8-án este 8 óra körül jótékonyköltség zeneszerzési hangversenyt rendez, amelyben *Bartók Heidlberg*, *dr. Kasies*, *Kálmán Lavotta*, *Radó*, *Redl*, *Szirmai* s ifjú *Toldy* művei kerülnek előadásra. A hangverseny iránt oly nagy érdeklődés mutatkozik, hogy néhány olosabb jegy kivételével már az összes jegyek elkelték. A megmaradt osekély számu jegy 4 és 2 koronával kapható az Olvasókörben (*Andrássy-ut 67. II.*)

Rostand új darabja. *Edmond Rostand*, a *Cyrano de Bergerac* és *L'Aiglon* hírneves szerzője egyszerre három darabon is dolgozik most, amelyek közül kettőt a *Theatre Francaise*knak szánt. Az első verses darab s címe *sínház*, a másodiknak *A szerelmesek háza* a címe és prózában van írva. *Rostand* harmadik készülő darabjának címe még ismeretlen, de azt tudják, hogy hősnője *Jeanne d'Arc*, az orléansi szűz, aki nagyon sok drámáinak szelgált már hősnőjéül.

A csongrádiak kérése. A csongrádi járási főszolgabíró kezdeményezésére Csongrádon színpártoló bizottság alakult, mely a mai értekezleten elhatározta, hogy a városi közgyűléssel közli, hogy az életveszélyes színház kijavítására és husz pátholyal való kibélelésére, nehogy pótdarabval terhelje a közszéget. Lépéseket tett, még pedig sikerrel, az országos színészeti felügyelőnél. Minthogy továbbá Csongrád városa meg van fosztva képviselőiülési jogától, a képviselőre eső rész kiadását is kérelmezni fogja a színpártoló-bizottság, hogy abból egy fállandó színház építésére alapot létesítsen.

Nyílttér.

Császár-fürdő
nyári és téli gyógyhely
Prospektus ingyen és bérmentve.

Budaörsön. Elsőrangú kőnes hévíz gyógyfürdő, pártán gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pártán ásványvízszuszakokkal, kőnes kádifürdőkkel, 500 kőbalmes lakószobával. A legszélesebb közlelés.

50%-al olcsóbban

szállítjuk kir. közzegyzők, pénztintézetek és kereskedők részére új rendszerű „Asbest”-jellemezéssel burkolt és 2 mm. vastag vaslemezrel bevont fa-alkotású tüzmentes könyv- és okmány-szekrényeket, mint hasonló nagyságu tüzmentes pénzsekényeket. Ezen szekrények félszáz, hogy teljes tűzbiztonságuk mellett, félszáz súlyjal és jóval nagyobb belső térfogattal bírnak. Árjegyzék és ajánlat bérmentve.

Hesky Testvérek
cs. és kir. szab. hazai tűz- és betörésmentes pénz- és okmány-szekrénygyára

Budapest, VI., Szabolcs-utca 4. szám.

Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért

SPORT

As autentiil löversenyek. Párisból fátvirotozzák, hogy ma zajlottak le az autentiil löversenyek. A nagy steep.chaiseen, melyen 12 ló futott; első volt: *Veinard*, második *Caporal*, harmadik pedig *Saint-Martin*. A versenyen jelen volt *Louet* elnök is.

Országos tornáünnepe.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, június 1.

Az idei pünkösdi ünnep is alkalmul szolgált arra, hogy a főváros közönsége a magyar ifjak testi erejében, izmaiknak rugalmasságában és mindennemű tornász-ügyességükben gyönyörködjék. A *Magyarországi Torna-Egyesületek Országos Szövetsége* rendezett háromnapos nagyszabású tornáünnepe, amely nagy érdeklődés mellett a millenáriis verseny pályán folyt le. A szeszélyes időjárás kissé zavarólag hatott a versenyre, az eső pünkösdi napján nem kimélte a dresszeket, de a mostoha időjárás sohasem riasztja meg a sportoló ifjúságot s az idő viszontagságai ellen kell is hogy meg legyenek edződve a szívós tornászok. Azért a tornászok vetélkedése szép volt esőben is, nap sugarban is s a jelenvolt nagyszámu közönség nagy gyönyörködött a versenyekben, akár a régi görög világ olimpuszi játékaiknak is maguk nézőserege.

A különböző színes egyenruhában felvonuló csapatok festői tarka képe, a szabatosan végzett fabot-szabadgyakorlatok hatásos alakzatai nagy hatást tettek. A duzzadó erő és testi ügyesség pedig, melyet az egész dísztorna bemutatott, záloga egyuttal a nemzeti erőnek is.

A rendezés nehéz munkáját a *Budapesti Torna Club* vállalta el. A B. T. C.-nak a sport terén nagy és jelentős érdemei vannak. A sportnak minden ágát előrendírvé fejlesztette nálunk. Két jeles tagja, *Hajós* és *Bauer* az 1896-ban és 1900-ban rendezett „olympusi” versenyeken győzelmeikkel világhírt szerzeket a magyar névnek. Bizvást megérdemli tehát az egyesület, hogy a tornáünnepeken a felavatott zászlót kezébe tegyék.

Az ünnepségen több kiváló személyiség is volt jelen, így *Augusta* főhercegnő mint zászlóánya, *József Agost* főherceg, *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Lobkovits Rezső* hadtestparancsnok, *Berzeviczy Albert* tornászövetségi elnök, *Ilosvay Lajos* udvari tanácsos a műegyetem rektora.

Szombaton az egész nap és vasárnap délelőtt az athletikai számok és a fülleabdaverseny-elmérközésekkel telt el. Vasárnap délután nyolcoszáz tornász gyülekezett a városligeti mesterséges jégpályán. Az elvonulás előtt a fabotgyakorlatok próbáját tartották meg.

Harmadfél óra körül történt az indulás a csömörített verseny-pályán. A felvonuló csapatok közül a *Nemzeti Torna-Egylet* és *Budai Torna-Egylet* pirosinges csapatai tüntek fel. A pirosinges aradiak éppen tizenhármann voltak. A nézők közt híre terjedt ennek a vélelenségnek s a csapatot lelkesen éljenezték az utvonalon. Tetszett még a műegyetemiek izléses dresszben megjelent csapata is.

A tornászokhoz gróf *Hadik-Barkóczy* Endre, a B. T. C. diszelnöke lelkes beszédet intézett. Ezután érkezett meg *Augusta* főhercegnő, akit ünnepségen fogadtak a Rákóczi-induló hangjai mellett. Azután megkezdődött a zászlófelavatás. A tornászok elénekelték a Szózatot, majd *Kohl* Medárd címezes püspök felszentelte rövid beszéd kíséretében a zászlót. Erre *Berzeviczy* Albert magas szárnyalású ünnepi beszédében üdvözölte a főhercegi párt és felkérte a főhercegnő szep funkciójának a teljesítésére. Így szólt többek között:

Üdv és hála fenséges asszonyunknak, akinek kegyes elhatározása, ügyünk iránti lelkes rokonszenve és ezt kiejező lényes emlékadományja nemes buzdítás lesz Magyarország tornászainak arra, hogy a testedző férfias kedvtelésbe és nevelő munkájába belevigye a bátorság és lovagiaság, a hazafias együjtetés és összetartás, a magyar embert jellemző igaz önbecszeret szellemét, így maradván méltó a zászlóhoz, amelyet ma fenséged nevének jelében veszünk birtokunkba. Magyarország tornászai egy szívvel-lellekkel kiáltják: Blijen a mi fenséges főhercegnőnkönk!

A hatalmas éljenzés csillapultával *Augusta* főhercegnő így válaszolt:

— Kiváló örömmel szolgál, hogy ennél, az államra oly fontos egyesületnél a zászlóanyai tisztet elvállalhattam. Szívvel öhajtom, hogy a torna-szövetség a nemes cél javára fejlődjék. Annál is inkább öhajtom ezt, minthogy szükségem a testnek ereje, egészsége és épsége arra, hogy a lélek a mai viszonyok nagy követeléseinek megfelelhessen. Melkem melletteké hálaem a csomag tisztelettel ajánlom

Isten áldásával viruljon forrón szeretett édes hazánk javára és dicsőségére.

Riadó éljenzés hangzott most fel újra, mire a zászló-anya megkoszorúta a szövetségi zászlót. A Himnusz éneklése közben azután a szüzek bevéreése következett a következő sorrendben: *Kohl* Medárd püspök, *Augusta* főhercegnő, *József Agost* főherceg, *Wlassics Gyula* miniszter, *Lobkovits* Rezső herceg hadtestparancsnok a közös hadserveg nevében, *Berzeviczy* Albert, gróf *Hadik-Barkóczy* Endre, *Szell* Kálmán, báró *Féjérvári* Géza, *Darányi* Ignác és *Márkus* József főpolgármester helyett *Berzeviczy* Albert verte be a szüget. Majd a különböző sport-és tornaegyletek elnököi kerültek sorra. Ennek befejeztével gróf *Hadik-Barkóczy* Endre a *Budapesti Torna-Club* nevében megkoszorúta a lobogót. *Berzeviczy* Albert kézbe véve az új jelvényt, így szólt, a főhercegnősszonyhoz fordulva:

— Legyen fenséged oly büszke e zászlóra, mint mi arra, hogy fenséged volt a zászlóanya.

Majd átadta a zászlót a *Budapesti Torna-Club*-nak, amely a legközelebbi szövetségi tornáünnepe-ségig őrzi.

A zászló-szentelés után a tornászcsapatok tartottak szabadgyakorlatokat, melyek rendkívül tetszetek. A szabadgyakorlatok után a fülleabda bajnokságának eldöntése következett. Az *Eperjesi Torna-Egylet* 4:1 ponttal győz a *Magyar-Ovári Gazdasági Akadémia* csapata ellen. A vasárnap utolsó száma a vándordíjért való football-mérkőzés. A legérgebb és legjobb magyar csapatok küzdöttek egymással, nevezetesen a *Budapesti Torna-Club* és *Műegyetemi Football-Club*.

A B. T. C. győz 2:0 arányban, de a műegyetemiek sokkal szebben játszottak, kiüttek: *Aschner*, *Friedrich*, *Nirnsee*, *Durand*, a B. T. C.-nál *Skrabák*, *Sipos*, *Blaszk*.

A hétfői napot a felvonulás és szabadgyakorlatok nyitották meg. Ezután az athletikai számok következtek.

I. 100 méteres síkfutás. 1. *Helmich* (O. T. E.) 11 $\frac{1}{2}$ mp. 2. *Foigár* (M. F. C.).

II. Súlydobás távoiba. 1. *Vadkerty* (Magyaróvár) 11 m, 13 m. 3. *Schötlucher* (Szabadka).

III. 80 $\frac{1}{2}$ m. futás (vidékiek részére). 1. *Bruger* (Eperjes), 2. *Körner* (Győr).

IV. Szövetségi főverseny (Magas ugrás és diszkoszdobás). 1. *Cray* (B. T. C.), 2. *Kozla* (B. E. A. C.)

V. 402 $\frac{1}{2}$ m. gáverseny. 1. *Helmich* (O. T. E.)

VI. Szövetségi összetett verseny (nyújtó és ló). 1. *Szűcs* (B. T. C.), 2. *Antos* (B. T. E.).

Az egyesületek minta-szergyakorlataiban legjobban a *soproniak* nyújtón való mutatványai tetszetek. A résztvevő egyesületek mind diszkolevelet nyertek. — A külföldiek mintacsapatának mutatványai is zajos tetszésben részesültek. Végül a *Budapesti Torna Club* nemzetközi mérkőzésben 2:1 arányban győzött a *Leipzigier Ballspiel Club* csapatával. Az ünnepséget az egyesületek zászlóinak megkoszorúzása zárta be. A közönség zúgó éljenzéssel fejezte ki elismerését a derék tornászoknak a szemtelket gyönyörködött mutatványokért és mérkőzéseikért.

Pünkösdi löversenyek.

Budapest, június 1.

Az ünnepnapok ünnepei voltak a löverseny-sportnak is, amennyiben *Ecsés* és *Atagon* mindkét napon rendkívül érdekes futamok gyönyörködötték a közönséget, amely különösen *Atagon* utolsó zugáig megöltötte a versenytér, hogy az augusztusi buda-pesti meetingig is részese legyen a turf és totalizátor gyönyörének. Urlovasainkál különös eset nem történt, de annál nagyobb meglepetések adtak Bécsben, különösen az első napon, amikor is a kétéves versenyt az elhanyagolt *Fadmarad*, a 20,000 koronás *Marchfeldi* díjat pedig a még elhanyagoltabb *Kiss* me nyerte meg a bookmakerek nagy öröme. A hétfői *Metropole*-díjban a második favorit *Ma* hagyta maga mögött a jobb kétéveseket. Ugy látszik a Bathány-csikó hasznos versenylő lesz. A versenyek részletes eredménye:

Atagon.

Vasárnap.

I. Megnyitó handolap. Díj 1200 korona. Távo-lóság 1600 méter. Gróf *Forgách* Gy. *Hugom*-a (Raus), *Jankovich-Bésán* Gy. *Gyömberje* (Hority J.) második, gróf *Orsich* P. *Orúideje* (b. *Reichlin*) harmadik. Azután: *Malachit*, *Windfall*, *Probeweise*, *El* *Batidor*, *Henry* *Clay*, *Elli*, *Estifány*, *Hallatlan*, *Legenda*. Totalizátor: 10:68. Helyrefogadások: I. 50:140. II. 50:130. III. 50:146.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távo-lóság 1200 méter. Egyedi *L. Allerwell* fideje (Raus) első, *Stein* R. *Csette* (Zangen M.) második, *Czárán* J. *Karmestere* (Zárán J.) harmadik, azután *Pogány*, *Náci*, *Leopard*, *Kényur*, *Szabás*. Totalizátor: 10:30. Helyrefogadások: I. 50:94. II. 50:174. III. 50:336.

III. Újpesti akadályverseny. Díj 1600 korona, távo-lóság 4000 méter. *Mravik P. Tromfja* (Csompora) első, *Bogay* A. *Wawelje* (Kapuzsek) második, *Rans* E. *Tuchátskán* (Núcsán) harmadik, azután *Rési*

Hastrmann, Jagello, Datura, Merész II. Totalizátor 10: 26. Helyrefogadások: I. 50: 70, II. 50: 92, III. 50: 122.

IV. Terebes gátverseny. Díj 1500 korona. Távo-
lóság 2400 méter. Telesi L. Prima II.-je (br. Reich-
lin) első, Orsich P. Quittje (báró Eltz) második,
Pongrácz J. Halloh II.-je (báró Pongrácz) harmadik;
azután Philister. Haladj. Totalizátor: 10: 38. Helyre-
fogadások: I. 50: 110, II. 50: 96.

V. Kétévsek eladóversenye. Díj 1200 korona.
Távolság 1000 méter. Jankovich B. Gy. Szesze
(Neumann A.) első, Krausz L. Tengerszeme (Vajda)
második Miklós A. Murzukja (Kovács) harmadik;
azután Besser, Epés, Monna Vanna, Polenta. Totali-
zátor: 10: 22. Helyrefogadások: I. 50: 74, II. 50: 90,
III. 50: 96.

VI. Váci-díj. Díj 1200 korona. Távo-
lóság 2400 méter. Gróf Telesi L. Sanyija (Mr. Brock) első, Jan-
kovich B. Gy. Applausja (Horthy J.) második, báró
Springer G. Marignacia (gróf Pejacsevič) harmadik.
Azután Mr. Jersey, Pergamon. Totalizátor: 10: 51.
Helyrefogadások: I. 50: 104, II. 50: 90,

Hétfőn.

I. Eladók handiapja. Díj 1000 korona, távo-
lóság 1600 méter. Jankovich-Bécs Gy. Fogánya (Horthy
J.) első, Stein R. Innocentia (Stein R.) második,
Czárán Z. Felicitasa (Pejacsevič) harmadik. Azután:
Atilla, Lehel, Tud, Esély, Partnerin. Totalizátor: 30:120.
Helyrefogadások: I. 50: 144, II. 50: 172, III. 50: 118.

II. Eladók akadályversenye. Díj 1600 korona.
Távolság 4000 méter. Horthy J. Almósa (Fejes)
első, gróf Thun Hohenstein St.-Huberty (Fürst) másod-
dik, Guttman M. Valoisja (Lovász) harmadik,
azután Sándor, Neurašteniker, Kicsi, Musliža. To-
talizátor: 10: 21. Helyrefogadások: I. 50: 72, II.
50: 150, III. 50: 132.

III. Falotai akadályverseny. Díj 1500 korona.
Távolság 3200 méter. Jankovich B. Gy. Fülese (Horthy
J.) első, Fritsche A. Bakatorja (Hagelin) második,
Bogyay A. Vértese (Tulajdonos) harmadik, azután
Lator. Totalizátor: 10: 17. Helyrefogadások: I. 50: 68,
II. 50: 114.

IV. Marquis gátverseny. Díj 1600 korona. Tá-
vo-
lóság 2800 méter. Gróf Telesi L. Boká (br. Reich-
lin) első, Czárán I. Modernje (Tulajdonos) második,
Scey P. Tscherkessinje (Folberth) harmadik. Azután:
Haladj, Ida berek. Totalizátor: 10: 19. Helyrefogadá-
sok: I. 50: 78, II. 50: 130.

V. Kétévsek nyeretlenek eladóversenye. Díj
1000 korona távo-
lóság 1000 méter. Gróf Pejacsevič
A. Sipíro (Pretzner) első, Mravik P. Jaja (Moi) másod-
dik, báró Springer G. Polentaja (Lenard) harmadik.
Azután Horgos, Emlék Murzuk, Tóvis, La Plata. To-
talizátor: 10: 51. Helyrefogadások: I. 50: 90, II. 50:
124, III. 50: 68.

VI. Gódi-díj. Díj 1200 korona, távo-
lóság 2400
méter. Gróf Pejacsevič A. 3 é. pm. Uaberufen-ja
első, (Mr. Brock); gr. Telesi I. 3 é. pm. Sanyija-
második, (br. Reichlin), Ivankovich B. Gy. 3 é. pm.
Markos-ja harmadik. (Krausz) Azután: Pezsgó, Anec-
dote. Strassoldo. Tot: 10: 40. Helyrefogadások:
I. 50: 80, II. 50: 78.

Bécsben.

Vasárnap.

I. Stadlani díj. Díj 3000 korona Távo-
lóság 2000
méter. Somosi első, Curgója (Van Dusen) első,
gróf Festetich T. Donaldja (Bonta) második, báró
Springer G. Szokondja (Tara) harmadik. Azután
La Jeunesse, Donar. Totalizátor: 10: 24. Helyrefoga-
dások: I. 50: 66, II. 50: 64.

II. Kétévsek versenye. Díj 4000 korona. Tá-
vo-
lóság 1000 méter. Báró Springer G. Fadinardja
(Lewis) első, Herzog M. Marcsája (Holmes) második,
Szemere M. Saluteja (Bonta) harmadik. Azután: Or-
denser, Roman. Totalizátor: 10: 165. Helyrefogadá-
sok: I. 50: 375, II. 50: 122.

III. I. osztályu eladóverseny. Díj 4000 korona.
Távolság 3200 méter. Báró Königswarter Semper
idemje (Adams) első, báró Springer Gusztáv Berge-
rette) második, Blaskovics E. Booskajja (Holmes)
harmadik. Azután: Tétova, Camperdown, Millay,
Wampton. Totalizátor: 10: 45. Helyrefogadások: I. 50:
97, II. 50: 86, III. 50: 346.

IV. Marchfeldi-díj. Díj 20.000 korona Távo-
lóság
1300 méter. Dreher A. Kiss-meje (Cleminson) első,
gróf Festetich T. Durbánja (Tara) második, báró
Springer G. Példája (Lewis) harmadik. Tárnok (Bonta)
negyedik, azután Vignaly, Clavigó, Simshine, Figye-
lem. Totalizátor: 10: 141. Helyrefogadások: I. 50: 122,
II. 50: 72, III. 50: 97.

V. Nyeretlen kétévsek eladóversenye. Díj
3000 korona. Távo-
ság 1000 méter. Gróf Degenteld
J. Lignette-je (Spencer) első, ifj. Dávid E. Fulvia-
ja (Schmedecker) második, gróf Trautmannsdorff L. Der
Izé-je (Krousil) harmadik, azután Timakova, Augustin,
Auteur. Totalizátor: 10: 57. Helyrefogadások: I.
50: 77, II. 50: 64.

VI. Reichenau-gátverseny. Díj 1000 korona.
Távolság 2400 méter. Péchy A. Midasa (Sheybal) első,
lovag Lederer S. Akárhogyja (Rosack) második,
Egyedi L. Cavatinaja (Fejes) harmadik. Azután Puri-
taner, Cserhá. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások:
I. 50: 80, II. 50: 294.

VII. Handiap. Díj 2000 korona, távo-
lóság 1600
méter. Báró Königswarter H. Gazetteje (Adams) első,
Dreher A. Amrasa (Cleminson) második, Dreher A.
Getrostja (Baines) harmadik. Azután Charmant Ba-
bám, Lángos, Valéria. Fritzl. Totalizátor 10: 52.
Helyrefogadások: I. 50: 90, II. 50: 97, III. 50: 274.

Hétfőn.

I. Nyeretlen kétévsek versenye. Díj 3000
korona. Távo-
lóság 900 méter. Dreher A. Rabulist-ja
(Cleminson) első, Br. Königswarter H. Tepp-je (Adams)
második, Hg. Hohenlohe-Oeringen Cichucko-ja (Krou-

sil) harmadik. Azután: Székely, Reality, Rendetlen,
Tiszáninnen, Rhodope, Nyalka, Sada Jacco, Petrolay,
Grande, Moloch, Mindjárt, Parthenia Bedacht. Totali-
zátor: 10: 48. Helyrefogadások: I. 50: 90, II. 50: 174,
III. 50: 527.

II. Handiap. Díj 2000 korona. Távo-
lóság 1300
méter. Péchy A. Orbiánja (Tara) és Schosberger
L. Gombja (Holmes) holtversenyben első, Petanovics
J. Agnese (Butford) harmadik. Azután: Babatündér,
Nma, Bonanza, Quid nunc, Hamis, Szamóca, Orgona,
Banksia. Totalizátor: 10: 31 és 16. Helyrefogadások:
I. 50: 93, II. 50: 82, III. 50: 177.

III. Metropol díj. Díj 20.000 korona. Távo-
lóság
1100 méter. Bathyány E. Maja (Huxtable) első, báró
Springer G. Jaquelineje (Lewis) második, gr. Festetich
T. Harcosa (Bonta) Krausz L. Angurja (Slack) holt-
versenyben harmadik, azután Ordinarus, Keringó,
Saratoga, Nogomoro. Totalizátor: 10: 23. Helyrefo-
gadások: I. 50: 67, II. 50: 70, III. 50: 60 és 63.

IV. Dornbach díj. Eladóverseny. Díj 3000 ko-
rona. Távo-
lóság 1000 méter. Baltazzi A. Minlu-
(Krousil) első, Krausz L. Klaraja (Martinkovits) másod-
dik, Petanovics J. Jeissavaja (Huter) harmadik.
Azután: Dallos lány, Thibet, Battenberg, Tepla, Rózsa
Lili, Barkóczy. Totalizátor: 10: 75. Helyrefogadások:
I. 50: 84, II. 50: 63 III. 50: 100.

V. Allamdíj. Díj 5000 korona. Távo-
lóság 2400
méter. Gróf Andrásy G. Pompása (Russel) első,
báró Springer G. Pernapsa (Tara) második, Krausz
L. Ismetje (Slack) harmadik, azután Ka' Gall, Nemes,
Vig. Totalizátor: 10: 167. Helyrefogadások: I. 50: 401,
II. 50: 190.

VI. Akadály-verseny. (Handicap.) Díj 5000 ko-
rona. Távo-
lóság 5000 méter. Mautner V. Aconit-je
(Poole) első, gróf Eszterházy L. Gubernator-ja (Siinn)
második. Totalizátor: 10: 15.

VII. Eladó kétévsek versenye. Díj 3000 ko-
rona. Távo-
lóság 1200 méter. Krausz L. Columbiája
(Martinkovits) első, Egyedi L. Függedje (Lewis) másod-
dik, Mautner V. Mont Peléeje (Southey) harmadik,
azután Sug. Totalizátor: 10: 19. Helyrefogadások:
I. 50: 73, II. 50: 78.

EGYESÜLETEK

(Az Országos Állatorvos Egyesület) a napok-
ban tartotta meg évi közgyűlését. A közgyűlést Tormay
Béla miniszteri tanácsos, elnök nyitotta meg, ezután
dr. Rätz István főiskolai tanár, az egyesület titkára
felolvasta az évi jelentést. Az egyesület vagyona
67.767 K., a segélyalapé 29.000 K. Az irrodalmi pályá-
zatok eredménye a következő volt: Az egyik 200 ko-
ronás jutalmat Hajnal József somogyvármegyei tör-
vényhatósági állatorvos, a másik 300 koronas pályá-
díjat pedig öt pályázó közül Alletti József komarom-
vármegyei törvényhatósági állatorvos nyerte el. A
tisztviselés eredménye a következő volt: Elnök: To-
rmay Béla miniszteri tanácsos, alelnökök: dr. Nádaszky
Béla állatorvos főiskolai tanár és Graessányi Gyula
állategészségügyi felügyelő, titkárok: dr. Rätz István
és dr. Zimmermann Ágost lettek A szakülések el-
nökeivé: dr. Hutya Ferenc állatorvosi főiskolai rektor
és Tátray János központi állategészségügyi fel-
ügyelő, jegyzőivé pedig dr. Marek József és dr. Szakáll
Gyula választottak meg. A központi választmány tagjai:
Dr. Dubravszky Róbert osztálytanácsos, dr. Hutya
Ferenc, Kurtz Ferenc, dr. Marek József, dr. Ploz
Béla, Wieszt de Vellberg Jenő, Marczinka János, Krom-
pocher Szilárd, Hufnagel Ernő, Sipos Izidor. Fokányi
László, Ily György, Jakab László, Koczvarek Ferenc,
Ohegyi Jenő, dr. Varga Ferenc és Uhtyárik Titusz.

TÁVIRATOK

Páris, június 1. Delcassé külügyminiszter Peking-
ből ma a következő táviratot kapta: A cunghijamen
a pekingsi francia követvel közölte a júni ai alkirály
táviratát, mely azt mondja, hogy az összes franciák
fedezet mellett Jünanfuba érkeztek és garantálhatja,
hogy semmitől sem kell tartaniok.

Izueho, június 1. Gyula sohlesvig-holstein-
glücksburgi herceg, a dán király egyik fivére, ma
este 1/27 óraker meghalt.

Cettinje június 1. Montenegróban behozták a
dohánymonopóliumot. Az erre vonatkozó koncessziót
15 évre egy velencei r.-t.-nak adták, mely a jövő
évbén kezdi meg működését.

Madrid június 1. Spanyolország megszünteti a kül-
földi diplomáciai misszióknál a tengerészeti attaséi
állást.

Eton, június 1. A múlt éjjel az Eton-Collégo-
ban tűz ütött ki, 30 növendék közül 2 elégett.

A szerb választások.

Belgrád, június 1. Eddig a legtöbb választó-
kerületből a kormányparti jelöltek őrásí többségét
jelentik. Belgrád városában 4149 választó közül 2548
szavazott, akik valamennyien kormányparti jelöltekre
adták szavazatukat. Ezek eszerint meg is választottak.

Tüntetés Párisban.

Páris, június 1. Tegnap délután Place de la Repu-
lique-on antiklerikális tüntetést kíséreltek meg, amelyet
azonban a rendőrség intézkedései csírájában elfojtottak,
Anarhiszta csoportoknak mégis sikerült behatolniuk a
munkástörszébe, ahol éppen szocialisták gyűleke-

zetet tartottak. Az anárkisták megzavarták a gyűlést,
miközben verekedésre került a dolog. Több ember
megsérült. A rendőrség közbelépett és többeket letar-
toztatott. A letartóztatottak között van Fribourg városi
tanácsos is. Egy rendőr is megsérült.

Páris, június 1. Tegnap, a Place de la République-on
történt verekedés alkalmával hermno személyt tartó-
ztattak le, kik közül tízenegyet fogva tartottak. A
szabadonbocsátottak közt van Fribourg városi kép-
viselő is.

A burgasi kikötő megnyitása.

Szofia, június 1. Burgasban tegnap ünnepezen
megnyitották az új kikötőt Ferdinánd fejedelem,
a miniszterek és a diplomáciai kar jelenlétében. Az
ebédnél a fejedelem beszédet mondott bolgár nyelven:

A burgasi kikötővel — ugymond — termel-
sünknek új látóhatárt nyitottunk meg. A világ összes
tengerpartjáról el fognak jönni a népek, hogy idehoz-
zák munkájuk termékeit és magukat vigyék földünk
gyümölcsseit. Különösen meglegedésemre szolgál,
hogy ezt a ténnyt a nálam akkreditált diplomáciai
üggyvivők előtt konstatálhatom, akik bennünk szem-
pátia-ukkal támogatnak. Mint a béke híj védője Bul-
gária szerencsés, hogy a többi nemzeteknek az egyet-
erés új hajlékát és az egész emberiség jólétének
hatalmas eszközeit nyújthatja. Ezután a fejedelem
francia nyelven így szólt: Ennél az imponás ünne-
pégnél, amelyet különös örömmel ilók meg, mert
megvalósítva látom benne egy részét annak a
programnak, amelyet az ország elé tűztem és amely-
nek alapja a béke és a haladás, első sorban kö-
szönetet kell mondanom a diplomáciai képviselő-
uraknak, hogy szívesek voltak kedves jelenlétükkel
emelni ez ünneppéj ténnyét. Halásan üdvözlöm az idegen
hajók parancsnokait is, akiknek szép hajót itt egybe-
gyűltek, hogy a bolgár vizekbe a nemzetközi szim-
pátia jeit hozzák. Végül keitemes kötelességem élnék
elismerésemel és színtse csodálatomat kifejezni a tu-
domány térfiainak, akiknek bölcsesége és fárada-
talan buzgalma diadalt aratott e nehéz feladatban.
Ma egy oty mű megkoronázásában veszünk részt,
amely az európai kereskedelem iránt vendégszerető
új bejáratot nyitott meg a Fekete-tengerhez és egy-
uttal becsületesre válik a francia mérnökök lángelmé-
jének és a bolgár mérnökök ifjú csoportja által tau-
sított kitartó buzgalomnak.

Közzgazdasági táviratok.

Páris, június 1. A Suez-csatorna-társaság köz-
gyűlése elő terjesztett üzleti kimutatás 62,735.440 frank
bevételű fölöeséget mutat fel. A felosztásra került tiszta
nyereség 61,494.464 frank, mely összegből már tölty
év január 1-én került kifizetésre 22,535,211 frank. Az
osztalék részvényenként 109 frank 15 centimes.

Páris, június 1. A hivatalos lap mai számában
jelent meg az a határozat, mely közzéteszi a Franciaor-
szág, Németország, Ausztria-magyarország, Belgium,
Spanyolország, Anglia, Oroszország, Hollandia és
Svájc között Brüsszelben 1902. március 5-én kötött
cukoregyezményt.

New-York, június 1. (Zemnyításké.) (Zárlat.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 11.50 (11.70), június-
— (—, —), Szeptemberre 10.16 (10.65), New-Orleans-
ban helyben 11.1/16 (11.1/16), — Petroleum: Stand white
New-Yorkban 8.55 (8.55), Stand white Philadelphian
8.50 (8.50), Refined in Cases 10.50 (10.50), Credit
Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsír: Western
steam 9.15 (9.15), Rohe és Brothers 9.25 (9.25), —
Tengeri irányzata szilárd. — Júniusra — (—, —),
— Júliusra 55.1/4 (52.1/4), — Szept.-re 53.1/2 (51.1/2), —
Baza irányzata szilárd. — Píros ószi helyben 85.—
(84.—), — Júniusra — (—, —), — Jul.-ra 80.1/2 (78.1/2)
— Szept.-re 77.1/2 (75.1/2), — Dec.-re — (—, —), —
Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2), —
Kávé: Iair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2), — Júniusra 3.70 (—),
Szept.-re 3.85 (3.85), — Liszt: Spring Wheat clears 3.05—
3.10 (3.05—3.10), Cukor: 2.1/2 (3.1/2), Ós: 28.75—29.—
(28.75—29.—), Rész: 14.75—14.87 (14.75—14.87), (A
zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, május 31.

Gabonázlet. (Reich J. és társa jelentése a
Budapesti Napló részére.) Az időjárás a lofolyt hét
folyamán nagyobbára derült, gyenge légáramlatok
mellett enyhe volt és csapadék csak szórványosan,
akkor is csak rövid tartammal, fordult elő. Bőséges,
esősés a vetések további kedvező fejlődése szempont-
jából azonban nagyon kívánatos volna. A Tisza egyes
vidékeiről ritkás és sárguló vetésekről panaszokdnak,
a Bácska és Bánát egyes helyein rozsdá terjed, álta-
lában azonban ugy az ősziek, mint a tavaszak fejlő-
dése még mindig kielégítő. A külföldön az időjár-
rás változó, enyhe; csapadék csak szórványosan for-
dult elő.

A külföldi piacokon az üzlet irányzata tovább
is kedvező, az árak mérsékelten emelkedtek; a for-
galom e mellett azonban korlátozt, Amerikában a

M. KIR. OPERAHAZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. A Rajna kineve.

„A Nibelung gyurttó” zenedráma-triologia előjátéka 4 képbén. Zenejét és szövegét írta Wagner Richard. Fordította Dr. Radó Antal.

Személyek:

Table listing cast members and their roles for the opera performance.

Kezdet 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. Az ember tragédiája.

Dramái költemény, írta Madách Imre. Színré alkalmazta Paulay E. Zenejét szerzerzte Erkel Gyula.

Személyek:

Table listing cast members and their roles for the drama performance.

Kezdet 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. Először: Dupont.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Gavault és Berr. Fordította Góth Sándor.

Személyek:

Table listing cast members and their roles for the comedy performance.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Írták Marto Ferenc és Bakonyi Károly. Zenejét szerz. Huszika J.

Személyek:

Table listing cast members and their roles for the operetta performance.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. A drótostót.

Nagy operette előjátékai, 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf.

Személyek:

Table listing cast members and their roles for the opera performance.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. Frizzo

átváltozó művész vendégfellépése. Kezdet 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. Kio-Kio.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Kezdet 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. Három kívánság.

Operett 3 felvonásban. Kezdet 7 órakor.

UJSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. június hó 2-án. A váróteremben.

Utána: Rabbi Josefmann. Keleti operett 4 felvonásban. Kezdet 8 órakor.

FRANCIA GUMMI

WEINFELD VILMOS-nál Budapest, VII., Erzsébet-körút 56/b. szám. Uj! Villamos zseblámpa drbjá 2 frt.

MESÉS ÁRAK

1903. június 15-ig függőlámpákban! raktárunk feloszlík. !! Karlsbad porcellán !!

Ős-Budavára

Tündéri kivilágítás. Nagyszerű új varieté-műsor Hasson és Jenny Rosa Rendel Litke Carlsen The Saphos Syria de Lamonte Ara, Zebra és Vora stb. stb. Folies Comiques. Steinhardt

CIRCUS Cesar Sidoli

nagy ujdonsági-estélye. Először lép fel a világ legerősebb hölgye La Belle Gina

Szófok

Budapesttől 2 1/2 órányira a déli vasút mentén. Vasúti és hajóállomás, posta, távírdó és telefon. BALATON-fürdő

Gsziszolókövek darabja 20 fillér

fehér, vörös, fekete kiserletpépen előző a csiszoló vasútnarúhözban, Rappold Sándor, Budapest, VII., Akácfa-utca 57. mellék-utca

Fiu-ulster... 18 K Matróz-öltöny... 12 K Regatta-kabát... 11 K

mindentisztagyapju, Rothberger Jakab es. es kir. udv. szállitonál, Budapest, Váci-utca 6. Meg nem felelőkért a pénz visszsszadom.

BÉRMÁLÁSRA

Legkedvesebb ajándék az

IMAKÖNYV.

Az üdvösség utja. Írták: PAPANEK és ZELLIGER. Imakönyv fiatal leányok számára.

Az áhitat gyakorlata

Imák- és énekekben. Írta: SZEPESI IMRE. Ára egész vászonkötésben 2 korona 80 fillér.

KEMPIS T. könyve Krisztus követéséről.

Fordította: PÁZMÁNY PÉTER. Ára egész vászonkötésben 1 korona 60 fillér.

Kaphatók: LAMPEL R. (Wodianer F. és Flai) es. es kir. udv. könyvkereskedésben BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 21. sz.

„A hölgyekre nézve.”

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a „Lorison-Crème” van arra hivatala, hogy a szépséget fentartás és a jól hiányzik, elérhető helyen; mert e szer a legjobb mely e téren feltaláltott, és minden követelménynek megfelel, a mi az arcápolást illeti, mert a hölgyek már 2-3 napi használat után meggyőződnek meglepő hatásáról.

Társul kerestetik

egy vállalkozó szellemű, tőképénzes kereskedő ásványviz

terjesztéséhez, mely teljesen pótolja a robitást. Szives ajánlatok, H. J. jelleg alatt e lap kiadó-hivatalába kéretnek.

Nagy butorendés. Stuffer Agnes báróné és Buttkay Katinika színeszínű butorai, melyeket árverésben olcsón megvettem, valamint berakfőzészáró visszamaradt árak egyenként vagy egészben minden elfogadható áron eladó. Úgyancz butorok berbeáradás és berakfőzészárók elváltatának. Tiszteltelt Kónyay L. Suda-pécs, IV. Károlyi Zárólatka 26. Király-bazar, az udvarban.

Elegáns fénykép

elegáns kivitelben, igen jutányos áron. Makart képek drbját I frtért. Vidéki kis képek után nagytások lelkesmeretes pontos kivitelben készültetek.

Waitzner fényképezési műintézete

Budapest, Erzsébet-körút 20

Meglátja,

hogy igazunk van. Otcsd arany és ezüsteladás; egyetlen forrás, ahol jutányosan lehet vásárolni. Mi alkalmi vételek után szerzőknek be árulunk és ezért abban a helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón eladhatjuk a verőnknek és pedig: 12 szemlyre való komplett evőeszközlet 13 lator ezüstből 150 frt, 8 szemlyre való 65 frt, 12 szemlyre való 120 frt, 12 szemlyre való ezüst evőeszközlet 6 frt 25 kr. Továbbá dúsz választékban arany forró és nőórákat, láncok, gyémánt, briliánt és szekeret és minden e szakmába vágo cikkeket. Képes árjegyzéket ingyen a bérmentve küldünk. Bekerülési esztéget részletfizetésre is, de csak helyben adunk el

Grünberger Armin Béla örökösök, IV., Váci-utca 30. l. em. 23. (Gáris-bazar). Veszünk és becsereink aranyat és ezüstet.

„DARANYI”

vászon sportkabát egyedüli tartós és mosható 3 forint.

Csak nálunk kapható! KOCH Testvérek

BUDAPEST, Károly-körút 26.

2 tételtől álló kullancsok... szőnyegdísz melléki is... Fővárosi kórházban... Fogkoronák gyökérezés... Mészárosok... Dr. Neufeld, Kossuth La. 08. u. 14. sz. 2. emeleti ajtó mellett.

Nodusin Aranyér-balszam.

Egyedülálló szer, mely operáció vagy égetés nélkül tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vak, valamint a nyitott aranyéret. Környázhat kirobálva. Teljesen ártalmatlan. Elismert javok szerint azokat a szerzetet teljesen gyógyított. Törvényesen védve, kapható a készletnél.

Felöltő... 3.- frt Jaquett... 2.- frt Frakk... 3.- frt Nadrag... 2.- frt Mellény... 1.-50 Rothberger Jakabnál Kristóf-tér 2. l. em.

Butor

csak jó minőségű Hálószoiba, kredenc, szőnyeg, divány, asztal, szék, bronzalatti könyvespolcok, ural fotelok, ottoman, szalonberendezés, tükör, úgy egyenként is, nagyon olcsón, eladó nagyban és kis mennyben. Vidékre gondosan csomagolva, biztosítva. Csak VI. Terezkörút 40. szám Steinberger Manó butorparanál.

BUTOROK

úgy készpenzert, mint részletfizetésre

leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig legjutányosabban

Ehrentren és Fuchs testvéreknél, BUDAPEST, VI., Terezkörút 8.

Képes árjegyzék ingyen és postán.

Színházak heti műsora.

Table listing the weekly programs of various theaters, including M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Vigszínház, Népszínház, and Magyar színház.

INGATLAN-okra évi 4 százalékra szavaztat meg JELZÁLOG-kölcsönt a helyszínen megállapított FORGALMI-érték 75%-ig a Gurré Ferenc-féle INTÉZET, Budapest, VI., Váci-körút 39. szám.